

A Meta-Analysis of Global Research on Good Urban Governance

Iraj Teimouri^a , Fereidoun Babaei Aghdam^b , Ali Oskouee Aras^c

Parinaz Badamchizadeh^d , Hadis Bordbar^e

- a. Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.
Email: iraj-teymouri@tabrizu.ac.ir
- b. Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.
Email: fbabaei@tabrizu.ac.ir
- c. Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.
Email: ali.oskouee.aras@tabrizu.ac.ir
- d. Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.
Email: parinaz.badamchizadeh@tabrizu.ac.ir
- e. PhD, Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Humanities, University of Maragheh, Maragheh, Iran.
Email: hadis.bordbar@tabrizu.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Paper

Received:
15 April 2026
Received in revised form:
9 June 2026
Accepted:
19 June 2026
pp.85-104

Keywords:
Good Urban Governance,
Scient metrics,
VOS viewer,
Scientific Collaboration
Networks.

ABSTRACT

This study aims to conduct a scientometric analysis and examine research trends in Good Urban Governance from 2000 to 2025. Bibliographic data were extracted from the Web of Science database using specialized keywords in titles, abstracts, and keywords. After applying inclusion and exclusion criteria, 1,357 articles were selected. Data were analyzed using scientometric methods, scientific collaboration network analysis, and VOSviewer software. Findings revealed that research in Good Urban Governance has primarily focused on urban governance, sustainability, resilience, social justice, and smart technologies. Thematic clustering identified six main areas: governance and urban management, sustainability and urban development, citizen participation, social justice, technology and smartization, and emerging domains. Co-authorship network analysis showed a centralized and heterogeneous collaboration structure, with a few key researchers acting as bridges for knowledge diffusion. This study identified key research gaps, including the need for integrated models of justice and sustainability, strengthening citizen participation mechanisms, and localizing Western strategies. Future research should focus on developing hybrid justice-resilience frameworks. Urban policymakers can utilize scientific collaboration network patterns to reduce knowledge asymmetry among countries.

Citation: Teimouri, I., Babaei Aghdam, F., Oskouee Aras, A., Badamchizadeh, P., & Bordbar, H. (2026). A Meta-Analysis of Global Research on Good Urban Governance. *Journal of Geography and Urban Research*, 3(1), 85-104.

 <https://doi.org/10.22130/gur.2026.2087097.1042>

© The Author(s)

Publisher: University of Maragheh.

This is an open access article under the CC BY licens (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

The rapid pace of urbanization, particularly in developing countries, has fundamentally transformed the landscape of urban management and governance. Over the past few decades, the world has witnessed an unprecedented shift toward urban living, with more than half of the global population now residing in cities. This demographic transformation has brought with it a multitude of complex challenges that demand sophisticated approaches to urban governance. Among these challenges, the concept of Good Urban Governance has emerged as a critical framework for understanding and addressing the multifaceted issues confronting contemporary cities. Good Urban Governance encompasses principles of transparency, accountability, participation, effectiveness, and equity in the management of urban affairs. It provides a comprehensive lens through which policymakers, researchers, and practitioners can examine the dynamics of urban development and identify pathways toward more sustainable and inclusive cities. In the context of developing countries, the realization of Good Urban Governance faces particularly daunting obstacles. Cities in these regions are often characterized by stark spatial inequalities, where access to basic services, infrastructure, and opportunities is unevenly distributed across urban populations. Environmental degradation, including air pollution, inadequate waste management, and the loss of green spaces, poses significant threats to the health and well-being of urban residents. Economic instability and the persistent challenge of providing adequate employment opportunities further compound these difficulties, creating an environment where effective governance becomes increasingly elusive. Moreover, the weakness of citizen participation mechanisms means that the voices of marginalized communities are often excluded from decision-making processes, perpetuating cycles of exclusion and inequity. Despite the growing importance of Good Urban Governance in academic and policy discourse, there remains a notable gap in the literature regarding comprehensive scientometric analyses of this field. While individual studies have examined specific aspects of urban governance, there has been limited systematic effort to map the overall intellectual structure of the field, identify research trends, and uncover collaboration patterns among scholars and institutions. This gap is particularly significant given the rapidly evolving nature of urban challenges and the need for evidence-based approaches to governance

reform. Understanding how research in this domain has developed over time, which themes have received the most attention, and how scholarly networks have formed can provide valuable insights for future research directions and policy interventions. This study addresses this gap by conducting a comprehensive scientometric analysis of the literature on Good Urban Governance. The research spans the period from 2000 to 2025, a timeframe that captures the evolution of urban governance discourse from its early conceptualizations to its current manifestations in the era of smart cities and digital governance. By examining the entire corpus of relevant scholarly output indexed in the Web of Science database, this study aims to provide a bird's-eye view of the field's development, its thematic contours, and its collaborative structures.

Methodology

The present study employs a scientometric approach to analyze the research landscape of Good Urban Governance. Scientometrics, as a field, utilizes quantitative methods to assess the production, dissemination, and impact of scientific knowledge. This methodological framework is particularly well-suited for examining large bodies of literature and identifying patterns that might not be apparent through traditional qualitative reviews. The data for this study were collected from the Web of Science database, which is widely recognized as one of the most authoritative sources for scholarly literature in the social sciences and beyond. The search strategy was designed to capture all relevant publications addressing Good Urban Governance published between 2000 and 2025. After applying inclusion criteria and removing duplicates, a final corpus of 1,357 articles was assembled for analysis. This sample represents a substantial portion of the scholarly output in this domain and provides a robust foundation for drawing meaningful conclusions. The collected bibliographic data underwent a rigorous process of purification and validation to ensure accuracy and completeness. This process involved checking for inconsistencies in author names, institutional affiliations, and publication details. Following data cleaning, a battery of scientometric techniques was applied to extract meaningful insights from the dataset. These techniques included the analysis of publication trends over time, the identification of prolific authors and institutions, the examination of citation patterns, and the mapping of intellectual clusters within the field. A central component of the methodology was the construction and

analysis of scientific collaboration networks. These networks visualize the relationships among co-authors, institutions, and countries, revealing the structure of scholarly cooperation in the field. Network analysis metrics, including degree centrality, betweenness centrality, and clustering coefficients, were employed to identify key players and bridge actors in the collaboration landscape. The visualization of collaboration networks and thematic clusters was accomplished using VOSviewer software, a widely-used tool for bibliometric mapping and analysis. VOSviewer enables the creation of intuitive visual representations of complex relational data, facilitating the interpretation of patterns and structures. Thematic clustering was performed using co-word analysis, which identifies groups of frequently co-occurring keywords and terms, thereby revealing the major thematic concentrations within the literature. The analytical framework also incorporated temporal analysis to track the evolution of research themes over the study period. This longitudinal perspective allows for the identification of emerging topics and declining areas of interest, providing insights into the dynamic nature of scholarly attention in the field.

Results and discussion

The analysis of publication trends revealed a substantial growth in scholarly output on Good Urban Governance over the study period. The number of annual publications increased markedly from the early 2000s to the mid-2020s, reflecting the rising global interest in urban governance issues. This growth trajectory aligns with broader patterns in urban studies research and underscores the increasing recognition of governance as a critical determinant of urban sustainability and livability. Thematic analysis of the literature identified six major research clusters that have dominated scholarly attention in the field. The first and perhaps most prominent cluster centers on governance and urban management, encompassing studies that examine the institutional arrangements, policy frameworks, and administrative mechanisms through which cities are governed. This cluster includes research on decentralization, metropolitan governance, and the role of local governments in urban development. The second major cluster focuses on sustainability and urban development, reflecting the growing integration of environmental considerations into governance discourse. Studies in this cluster examine the relationship between governance quality and environmental outcomes, including efforts to promote green urbanism, sustainable

transportation, and climate-resilient cities. The third research cluster addresses citizen participation and civic engagement, recognizing the fundamental importance of democratic participation in legitimate and effective governance. This cluster encompasses studies on participatory planning, citizen engagement mechanisms, and the role of civil society in urban governance. The fourth cluster is concerned with social justice and equity, examining how governance processes and outcomes relate to distributional fairness and social inclusion. Research in this area investigates spatial inequalities, environmental justice, and the governance of diversity in urban settings. The fifth cluster captures the intersection of technology and smart urbanization with governance, reflecting the transformative potential of digital technologies for urban management. Studies in this cluster examine smart city initiatives, e-governance, digital participation platforms, and the use of data analytics in urban decision-making. Finally, the sixth cluster encompasses emerging research domains that represent newer areas of scholarly inquiry, including topics such as pandemic resilience, post-conflict urban recovery, and the governance of informal settlements. The analysis of collaboration networks revealed significant patterns in the structure of scholarly cooperation. International collaboration was found to be substantial, with strong ties among researchers from North American, European, and Asian institutions. However, the analysis also highlighted certain asymmetries in collaboration patterns, with researchers from developing countries being relatively less integrated into global networks. Within-country collaboration, particularly within individual universities and research centers, was also prominent, suggesting the presence of strong institutional research communities. The identification of influential authors and institutions provided insights into the intellectual leadership within the field. Several scholars were found to have made particularly significant contributions, both in terms of publication volume and citation impact. Similarly, a number of universities and research institutions emerged as major centers of research activity, hosting prolific research groups and facilitating the exchange of ideas and expertise. The temporal analysis of research themes revealed interesting patterns of emergence and evolution. Topics related to smart cities and digital governance showed particularly rapid growth in the latter part of the study period, coinciding with broader technological transformations and the increasing availability of

urban data. Sustainability and resilience themes also gained prominence over time, reflecting the growing urgency of environmental and climate challenges in urban contexts. Despite the substantial body of research identified, the analysis also revealed several notable research gaps. First, there appears to be a relative scarcity of integrated models that simultaneously address justice, sustainability, and governance effectiveness. Most studies tend to focus on individual dimensions, leaving the interactions and trade-offs among these goals underexplored. Second, the literature on citizen participation, while extensive, has paid limited attention to innovative participation mechanisms enabled by digital technologies and the conditions under which such mechanisms can enhance democratic governance. Third, the localization and contextual adaptation of governance models remain understudied, with most research drawing on frameworks developed in Western contexts and applying them to other settings without adequate consideration of local conditions.

Conclusion

This study has provided a comprehensive scientometric analysis of the research landscape on Good Urban Governance, spanning the period from 2000 to 2025. By examining a substantial corpus of scholarly literature indexed in the Web of Science, the research has mapped the intellectual structure of the field, identified dominant themes and emerging areas, and analyzed patterns of scientific collaboration. The findings contribute to a better understanding of how research on urban governance has evolved and where future efforts might be directed. The identification of six major research clusters—governance and urban management, sustainability and urban development, citizen participation, social justice, technology and smartization, and emerging domains—provides a useful framework for categorizing the diverse contributions to the field. The analysis of collaboration networks reveals both the strengths and limitations of current scholarly cooperation, highlighting opportunities for strengthening international partnerships and enhancing the integration of researchers from diverse regions.

The research gaps identified in this study point to several promising directions for future inquiry. The development of integrated models that bridge justice, sustainability, and governance effectiveness represents a particularly important frontier, given the interconnected nature of these challenges in contemporary cities. Similarly, the exploration of innovative participation mechanisms and their potential to enhance democratic governance warrants further investigation, especially as digital technologies continue to reshape the possibilities for civic engagement. Finally, efforts to localize and contextualize governance models, drawing on the experiences of cities in diverse settings, can enrich the theoretical foundations and practical relevance of urban governance research. The findings of this study have implications for both researchers and policymakers. For researchers, the mapping of the field's intellectual structure can inform research design and positioning, helping scholars to identify underexplored areas and opportunities for contribution. For policymakers, particularly those engaged in urban governance reform, the insights into research trends and collaboration patterns can inform evidence-based decision-making and the adoption of promising governance approaches. Ultimately, this study contributes to the broader goal of advancing Good Urban Governance and, through it, the pursuit of sustainable, equitable, and livable cities for all.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

فرا تحلیل پژوهش‌های حکمرانی خوب شهری در جهان

ایرج تیموری^۱✉، فریدون بابائی اقدام^۲، علی اسکوئی ارس^۳، پریناز بادامچی‌زاده^۴، حدیث بردبار^۵

۱- گروه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. Email: iraj-teymuri@tabrizu.ac.ir

۲- گروه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. Email: fbabaei@tabrizu.ac.ir

۳- گروه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. Email: ali.oskouee.aras@tabrizu.ac.ir

۴- گروه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. Email: parinaz.badamchizadeh@tabrizu.ac.ir

۵- دکتری تخصصی، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده انسانی، دانشگاه مراغه، مراغه، ایران. Email: hadis.bordbar@tabrizu.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۵/۰۱/۲۶

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۵/۰۳/۱۹

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۵/۰۳/۲۹

صص. ۸۵-۱۰۴

واژگان کلیدی:

حکمرانی خوب شهری،

علم‌سنجی،

VOSviewer،

شبکه‌های همکاری علمی.

این مطالعه با هدف تحلیل علم‌سنجی و بررسی روندهای پژوهشی در حوزه حکمرانی خوب شهری طی دوره زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۵ انجام شده است. داده‌های کتاب‌شناختی مرتبط با این حوزه از پایگاه معتبر Web of Science استخراج گردید. استراتژی جستجو بر اساس کلیدواژه‌های تخصصی در عنوان، چکیده و کلیدواژه‌ها طراحی شد. پس از اعمال معیارهای ورود و خروج، در مجموع ۱۳۵۷ مقاله برای تحلیل نهایی انتخاب گردید. داده‌ها پس از پالایش و بازبینی با بهره‌گیری از روش‌های علم‌سنجی، تحلیل شبکه‌های همکاری علمی و محیط نرم‌افزار VOSviewer تحلیل شدند. این رویکرد امکان شناسایی موضوعات محوری، خوشه‌بندی موضوعی و الگوهای همکاری پژوهشی را فراهم کرد. تحلیل داده‌ها نشان داد که مطالعات حکمرانی خوب شهری عمدتاً بر محورهای همچون حکمرانی شهری، پایداری، تاب‌آوری، عدالت اجتماعی و فناوری‌های هوشمند متمرکز بوده‌اند. خوشه‌بندی موضوعی شش حوزه اصلی را شناسایی کرد: حکمرانی و مدیریت شهری، پایداری و توسعه شهری، مشارکت شهروندان، عدالت اجتماعی، فناوری و هوشمندسازی و حوزه‌های نوظهور. تحلیل شبکه‌های هم‌نویسندگی نشان داد ساختار همکاری علمی در این حوزه متمرکز و ناهمگون است؛ چند پژوهشگر کلیدی نقش پل و شتاب‌دهنده انتشار دانش را ایفا می‌کنند. این پژوهش با ارائه تصویری جامع از روندهای تحقیقاتی و شبکه‌های همکاری علمی، شکاف‌های پژوهشی کلیدی را مشخص کرد. از جمله شکاف‌های عمده می‌توان به نیاز به مدل‌های تلفیقی عدالت و پایداری، تقویت سازوکارهای عملیاتی مشارکت شهروندی و بومی‌سازی راهبردهای وارداتی از بافت‌های غربی اشاره کرد. بر اساس یافته‌ها، پژوهش‌های آتی باید بر توسعه چارچوب‌های ترکیبی عدالت تاب‌آوری متمرکز شوند و سیاست‌گذاران شهری می‌توانند از الگوهای شبکه‌های همکاری علمی برای کاهش عدم تقارن دانشی میان کشورها استفاده کنند.

استناد: تیموری، ایرج؛ بابائی اقدام، فریدون؛ اسکوئی ارس، علی؛ بادامچی‌زاده، پریناز و بردبار، حدیث. (۱۴۰۵). فرا تحلیل پژوهش‌های حکمرانی خوب شهری در جهان. *مجله جغرافیا و پژوهش‌های شهری*، ۳(۱)، ۸۵-۱۰۴.

<https://doi.org/10.22130/gur.2026.2087097.1042>

مقدمه

در دهه‌های اخیر، ساختار حکمرانی شهری به‌طور فزاینده‌ای از مدل‌های سلسله‌مراتبی فاصله گرفته و به سمت الگوهای شبکه‌ای و مشارکتی حرکت کرده است. این تحول، به ویژه در سطح همکاری‌های علمی، در قالب شبکه‌های فراملی، تعاملات چندسطحی و پیوندهای بین‌رشته‌ای نمایان شده است. اقتصاد سیاسی این شبکه‌ها، شامل نقش قدرت‌های اقتصادی در شکل‌دهی مشارکت‌ها، تأثیرگذاری بر فرآیندهای تصمیم‌گیری و پویایی‌های دانشی میان بازیگران، در بازتعریف مفهوم حکمروایی و نحوه اجرای آن در بستر شهری تأثیری تعیین‌کننده دارد (Davidson et al., 2019). همچنین خوشه‌بندی موضوعی در مطالعات مرتبط با حکمرانی شهری، امکان شناسایی محورهای راهبردی همچون شهر هوشمند، گذار به پایداری و تقویت سازوکارهای مشارکتی را فراهم می‌کند، محورهایی که در پاسخ به چالش‌های شهرنشینی سریع و روندهای جهانی‌شدن نقش کلیدی دارند (Frantzeskaki, 2022). نقشه‌برداری علمی به‌عنوان رویکردی تحلیلی، امکان تجسم روابط میان کنشگران رسمی و غیررسمی در فرآیند حکمرانی شهری را فراهم می‌آورد و با ترسیم پیوندهای دانشی، زمینه طراحی راهکارهای یکپارچه و کارآمد در حوزه‌هایی مانند شهر هوشمند، عدالت فضایی و تاب‌آوری شهری را مهیا می‌کند (Micozzi & Yigitcanlar, 2022 ; Jacques et al., 2024).

استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی و سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS) می‌تواند همکاری میان نهادها را تسهیل و کیفیت مدیریت شهری را ارتقا دهد (Ettorre et al., 2023). مطالعات علم‌سنجی و کتاب‌سنجی نیز با تحلیل روندهای علمی، شناسایی گره‌های دانشی و بررسی پیوندهای میان تولیدات پژوهشی، تصویری داده‌محور از وضعیت موجود ارائه می‌کنند و ابزار مؤثری برای تصمیم‌گیری آگاهانه سیاست‌گذاران و پژوهشگران فراهم می‌آورند (Matei & Cocoșatu, 2024; Xu et al., 2024). با توجه به این مبانی، در ایران پژوهش‌هایی مانند تحلیل شبکه حکمرانی آب تهران نشان می‌دهد که گرچه کنشگران کلیدی نقش مهمی دارند، اما تعاملات نهادی محدود و انسجام کامل میان سازمان‌ها برقرار نیست (Mohammadian et al., 2025). همچنین مطالعات سناریوپردازی در شهرهایی مانند ارومیه نشان می‌دهد که چالش‌هایی مانند توزیع ناعادلانه امکانات شهری و تأثیر قدرت سیاسی بر تخصیص منابع، مانع تحقق حکمرانی شفاف و پاسخ‌گو هستند (Hosseinpour et al., 2025).

از منظر منطقه‌ای، گرچه ادبیات حکمرانی هوشمند شهری رو به رشد است، تعاملات علمی بین کشورها و شبکه‌های بین‌المللی هنوز شکننده است و فضای فراوانی برای تحقیقات آینده وجود دارد (Sulistyaningsih et al., 2023). با توجه به این خلأ، تحقیق حاضر ضرورت دارد تا با به‌کارگیری روش‌های علم‌سنجی و تحلیل شبکه‌ای، شبکه‌های همکاری علمی داخلی و بین‌المللی در حوزه حکمرانی خوب شهری شناسایی شوند، محورهای موضوعی و نهادهای مؤثر بررسی شوند، و راهکارهایی برای تقویت همکاری علمی و بهبود سیاست‌گذاری شهری ارائه گردد. حوزه حکمروایی شهری در دهه‌های اخیر با گسترش مفاهیم، تنوع رویکردهای نظری و پیچیدگی‌های روش‌شناختی مواجه بوده است؛ به‌گونه‌ای که مطالعات داخلی و بین‌المللی هر یک از منظرهای متفاوتی به تبیین این پدیده پرداخته‌اند. در سطح ملی، اسماعیل‌زاده و همکاران^۱ (۲۰۱۶) و قلندریان و سلطانی^۲ (۲۰۲۳) با بهره‌گیری از روش فراتحلیل و فرامطالعه، به واکاوی انتقادی پژوهش‌های داخلی پرداخته‌اند. این دو مطالعه ضمن تأکید بر غلبه رویکردهای توصیفی و کیفی، بر ضرورت عبور از تحلیل‌های سطحی و حرکت به‌سوی نظریه‌پردازی بومی، مدل‌سازی مفهومی و آینده‌نگری تأکید کرده‌اند. در همین راستا، منتظری و محمدی^۳ (۲۰۲۴) با استفاده از روش علم‌سنجی و تحلیل هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها در مقالات علمی-پژوهشی نمایه‌شده در پایگاه‌های فارسی، نشان دادند که مفاهیمی چون «حکمرانی خوب»، «مدیریت و برنامه‌ریزی شهری»، «مشارکت عمومی» و «توسعه پایدار» از پرتکرارترین و پرهم‌رخدادترین واژگان در ادبیات حکمروایی شهری هستند؛ امری که بیانگر تمرکز مطالعات داخلی بر مفاهیم هنجاری و مدیریتی است، اما در عین حال از فقدان انسجام نظری و پیوند میان داده‌های دانشی و ساختارهای نهادی رنج می‌برد.

^۱ Esmaeilzadeh et al

^۲ Ghalandarian & Soltani

^۳ Montazeri & Mohammadi

در سطح بین‌المللی نیز، شی و همکاران^۴ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «مروری جامع بر حکمروایی بازآفرینی شهری» با ارائه مدل مفهومی P8، تلاش کرده‌اند تا عناصر کلیدی حکمروایی را در قالبی نظام‌مند و زمینه‌محور بازتعریف کنند. این مدل با تأکید بر طراحی ترتیبات نهادی متناسب با بافت‌های محلی، به‌ویژه در فرآیندهای بازآفرینی شهری، اهمیت مشارکت چندبازگیری و انعطاف‌پذیری ساختاری را برجسته می‌سازد. در ادامه، سانگ^۵ (۲۰۲۳) با بهره‌گیری از روش مطالعات علم‌سنجی و کتاب‌سنجی در مقاله «تحلیل ساختار فکری و تحول موضوعی در حکمروایی شهری»، نشان داده است که مفاهیم بنیادینی چون شهریت، فناوری و مشارکت در حال بازتعریف هستند و این تحول مفهومی، به‌ویژه در تعامل با سیاست‌گذاری داده‌محور و حکمرانی شبکه‌ای، اهمیت روزافزونی یافته است.

مطالعات موردی داخلی نیز این روند را تکمیل کرده‌اند. ملک‌آبادی^۶ (۲۰۲۵) در پژوهشی با عنوان «شناسایی عوامل مؤثر بر تحقق حکمروایی خوب شهری در شهر اصفهان» با استفاده از روش پیمایشی، نقش مؤلفه‌هایی چون شفافیت، مشارکت و چارچوب نهادی را در ارتقای کیفیت حکمرانی شهری برجسته کرده است. همچنین، حسین‌پور و همکاران^۷ (۲۰۲۵) در ارومیه با بهره‌گیری از سناریوپردازی، مشارکت ذی‌نفعان را شرط تحقق حکمروایی پاسخ‌گو دانسته و نصیری هنده‌خاله و همکاران^۸ (۲۰۲۳) در زنجان، اثربخشی و پاسخ‌گویی را عوامل کلیدی در ارتقای تاب‌آوری سکونتگاه‌های غیررسمی معرفی کرده‌اند. در همین راستا، گاشمیترا^۹ و همکاران (۲۰۲۴) در مقاله «هستی‌شناسی حکمروایی شهری: چارچوبی برای مسیرهای گذار به توسعه شهری پایدار» با بهره‌گیری از تحلیل ادبیات و اعتبارسنجی خبرگان، به طراحی یک چارچوب مفهومی شش‌بعدی شامل سیاست‌گذاری، انگیزه، پیامد، ساختار، مدیریت اجرایی و کالاهای خدمات پرداخته‌اند که بر اساس آن، هزاران مسیر محتمل برای حکمرانی شهری استخراج شده است. این پژوهش با تأکید بر پراکندگی تولید دانش در حوزه حکمروایی، بر ضرورت ایجاد سازوکارهای منسجم برای تولید شواهد علمی و توسعه شبکه‌های دانشی صحنه گذاشته است.

در حوزه مشارکت شهروندی، عاقریان و همکاران^{۱۰} (۲۰۲۴) در پژوهشی کیفی با عنوان «ارائه الگویی برای حکمروایی شهری مبتنی بر مشارکت شهروندان» با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و تحلیل مضمون استقرایی، به طراحی مدلی حلزونی-فراکتالی برای سطوح مشارکت شهروندی پرداخته‌اند که شامل پنج سطح از شهروند تا شهردار است. این مدل با تأیید روایی ۸۰ درصدی و اجماع متخصصان، ظرفیت بالایی برای کاربرد در سیاست‌گذاری شهری دارد و نشان می‌دهد که مشارکت، نه تنها یک مؤلفه اجرایی، بلکه یک سازوکار بنیادین در تحقق حکمروایی خوب شهری است. در سطح بین‌المللی نیز، ریولار^{۱۱} و همکاران (۲۰۲۲) در مقاله‌ای با عنوان «حکمروایی برای تاب‌آوری شهری در سکونتگاه‌های مردمی کشورهای در حال توسعه: مرور مطالعات موردی» با مرور نظام‌مند ۳۱ مطالعه تجربی، نشان داده‌اند که علی‌رغم وجود ساختارهای حکمرانی و همکاری‌های محلی، ساکنان این سکونتگاه‌ها از فرآیندهای رسمی تصمیم‌گیری کنار گذاشته شده‌اند؛ امری که فرصت مهمی برای ارتقای تاب‌آوری شهری را از بین برده است.

با وجود این تلاش‌ها، تحلیل انتقادی پیشینه نشان می‌دهد که خلأهای مهمی همچنان پابرجاست. نخست آن که پیوند مؤثر میان داده‌های علم‌سنجی و تحلیل نهادی در اغلب مطالعات برقرار نشده و ظرفیت‌های شبکه‌سازی علمی مغفول مانده است. دوم آن که مطالعات تطبیقی فراملی، به‌ویژه در زمینه انتقال تجربیات موفق از کشورهای توسعه‌یافته به بافت‌های بومی، بسیار محدود بوده‌اند. سوم آن که اغلب مدل‌های ارائه‌شده فاقد انسجام نظری و عملی کافی برای پیوند دادن دانش تولیدشده در سطوح محلی، ملی و جهانی هستند. افزون بر این، در بسیاری از پژوهش‌ها، مشارکت شهروندی صرفاً به‌عنوان یک مؤلفه اجرایی در نظر گرفته شده و کمتر به‌عنوان یک سازوکار تحول‌ساز در ساختارهای حکمرانی مورد تحلیل قرار گرفته است. بنابراین، آینده پژوهش در این

⁴ Xie et al

⁵ Song

⁶ Malekabad

⁷ Hosseinpour et al

⁸ Hendeh Khaleh

⁹ Ghosh Mitra

¹⁰ Agherian et al

¹¹ Rivero-Villar

حوزه نیازمند تلفیق روش‌های کمی و کیفی، توسعه چارچوب‌های ترکیبی و بومی، و ارتقای انسجام راهبردی در طراحی ساختارهای حکمروایی شهری است؛ به گونه‌ای که بتواند هم به تولید دانش منسجم کمک کند و هم به سیاست‌گذاری عملی و مشارکتی در بسترهای شهری متنوع پاسخ دهد.

مبانی نظری

حکمروایی خوب شهری یک مفهوم چندبعدی است که شامل مجموعه‌ای از فرایندها و ساختارهای نهادی می‌شود و هدف آن بهبود کیفیت زندگی شهروندان، به ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر، و پیشبرد توسعه پایدار شهری است (Meyer & Auriacombe, 2019; UN-Habitat, 2020). این رویکرد بر مشارکت فعال شهروندان، شفافیت و پاسخ‌گویی، همچنین توانمندسازی شهرها در مواجهه با بحران‌ها و تغییرات محیطی تمرکز دارد (Conceptual framework, 2023). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که حرکت از مدل‌های سنتی دولت‌محور به ساختارهای مشارکتی و سه‌جانبه که بخش خصوصی و جامعه مدنی در آن نقش دارند، تغییرات بنیادی در روابط میان کنشگران ایجاد می‌کند و ظرفیت همزمان همکاری و تضاد را در فرآیند تصمیم‌گیری آشکار می‌سازد (Meyer & Auriacombe, 2019; Minri, 2007).

یکی از ویژگی‌های کلیدی تحول در حکمرانی شهری، تمرکززدایی است که به دولت‌های محلی این امکان را می‌دهد تا تعامل بیشتری با جامعه مدنی داشته باشند و گروه‌های به حاشیه‌رانده شده بتوانند بر تصمیمات شهری تأثیرگذار باشند (Duhas, 2001; Kramer, 2024). همچنین، شبکه‌های بین‌المللی و فراملی با گسترش پیوندهای میان‌شهری، فرصت طراحی چارچوب‌هایی را فراهم می‌آورند که فرایندهای تصمیم‌گیری و پیکربندی‌های اجتماعی-فضایی را در مقیاس جهانی پوشش دهند (Davidson et al., 2019; Goldsmith & Yang, 2025). تعاملات چندسطحی میان بازیگران مختلف، هم‌افزایی‌هایی ایجاد می‌کند که به یکپارچه‌سازی مسائل حکمرانی و بهره‌گیری از تجربیات موفق در سطوح ملی و فراملی منجر می‌شود (Elander, 2002).

در سطح عملی، مدل‌های مختلف حکمرانی شهری شامل رویکردهای مدیریتی، مشارکتی، توسعه‌گرا و رفاه‌محور، بسته به شرایط سیاسی و اقتصادی هر شهر، شکل‌های متفاوتی به خود می‌گیرند و تحت تأثیر سیاست‌ها و ساختارهای ملی و محلی قرار دارند (Pieri, 1999; Baud, 2021). فناوری‌های نوین و ابزارهای داده‌محور، به ویژه سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی و تحلیل شبکه‌ای، امکان شناسایی گره‌های دانش و روندهای تحقیقاتی را فراهم می‌کنند و باعث تقویت تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد می‌شوند (Goldsmith & Yang, 2025).

در مجموع، حکمروایی خوب شهری به عنوان فرآیندی انعطاف‌پذیر و میان‌رشته‌ای نیازمند ترکیب رویکردهای توسعه‌محور، مشارکتی، شبکه‌ای و حقوق‌محور است تا بتواند شفافیت، پاسخ‌گویی، عدالت و تاب‌آوری شهرها را ارتقا دهد (Meyer & Auriacombe, 2019; UN-Habitat, 2020; Kramer et al., 2024). رویکرد حکمروایی خوب شهری، هم امکان بازاندیشی در اولویت‌های پژوهشی و سیاست‌گذاری را فراهم می‌آورد و هم راهکارهای عملی و کاربردی برای بهبود کیفیت زندگی شهری ارائه می‌کند. حکمروایی خوب شهری به عنوان مفهومی بنیادین در مدیریت شهری معاصر، از منظر پژوهشگران داخلی و خارجی، تعاریف متنوعی یافته است که هر یک بر ابعاد خاصی چون مشارکت، شفافیت، عدالت، کارآمدی، و توسعه پایدار تأکید دارند. این تعاریف، ضمن بازتاب تحولات نظری و تجربی در حوزه سیاست‌گذاری شهری، نشان‌دهنده گذار از مدیریت متمرکز به الگوهای شبکه‌ای، مشارکتی و چندبازگیری هستند. جدول زیر، گزیده‌ای از این تعاریف را به صورت منظم و تحلیلی ارائه می‌دهد.

جدول ۱. چارچوب‌های معنایی حکمروایی خوب شهری: تحلیل انتقادی و دسته‌بندی رویکردی

ردیف	تعریف	کلیدواژه‌ها	رویکرد نظری	منبع
۱	پیش‌نیاز توسعه پایدار و زیرساختی برای هم‌راستایی سیاست‌ها با اهداف زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی	توسعه پایدار، هنجار، نهاد	توسعه‌محور	(Saidi, 2009; Meshkini & Moazzen, 2015; Maleki et al., 2019; Azizi et al., 2020; Khomejani et al., 2022; Asghari et al., 2025).
۲	فرآیند اداره شهر با مشارکت دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی برای ارتقاء کیفیت زندگی و پایداری	مشارکت سه‌گانه، زیست‌پذیری	مشارکتی-سه‌بخشی	(Maleki, 2017; UN-Habitat, 2020; Song, 2023; Esmailpour, 2021)
۳	واکنشی به ناکارآمدی مدیریت شهری سنتی و بازاندیشی در نظریه‌های کلاسیک	بی‌اعتمادی، اصلاح الگو	انتقادی-تاریخی	(Meshkini et al., 2013)
۴	حوزه‌ای میان‌رشته‌ای با پیوند علوم سیاسی، جغرافیا، جامعه‌شناسی و فناوری	میان‌رشته‌ای، درهم‌تنیدگی	مطالعات میان‌رشته‌ای	(Talebi et al., 2021)
۵	مجموعه‌ای از اصول برای ساختن شهری کارآمد، پاسخ‌گو، شفاف و پایدار	پاسخ‌گویی، شفافیت، کارآمدی	هنجاری-کارکردی	Mohammadi Dehcheshmeh & (Arianjad, 2025; Biswas, 2019)
۶	تمرکز بر کیفیت رابطه دولت و مردم به‌جای اندازه دولت	مردم‌محوری، تعامل دولت-جامعه	مردم‌سالار	(Moradi, 2022)
۷	بازتنظیم رابطه دولت و جامعه مدنی با تقویت نقش تنظیم‌گری	توازن نهادی، تسهیل‌گری	نهادی-شبکه‌ای	(Vakilian et al., 2025)
۸	تعامل چندوجهی میان کنشگران رسمی و مدنی برای سازگاری منافع شهری	چندبازیگری، سازگاری	فرایندی-تعامل‌محور	Sharifzadeh et al., 2018;) (Khatam et al., 2022
۹	سازوکار نهادی برای بیان منافع، حل تعارض‌ها و درک تعهدات	نهاده‌ها، تعارض، تعهد	نهادی-شبکه‌ای	(Poorangha et al., 2024)
۱۰	ظرفیت شبکه‌سازی شهر با سایر بازیگران و ارتقاء مقیاس حکمرانی	شبکه‌سازی، فرامقیاس	بین‌المللی	(Ziari & Rostami, 2024)
۱۱	شراکت سه‌جانبه برای ارتقاء عدالت فضایی و کیفیت زندگی شهری	عدالت فضایی، کیفیت زندگی	عدالت‌محور	(Mousavi et al., 2024)
۱۲	برنامه‌ریزی ساختار شکنانه با کنش متقابل میان بازیگران شهری	ساختار شکنی، ارتباط	برنامه‌ریزی ارتباطی	(Jafarifard et al., 2021)
۱۳	انتقال سیاست‌گذاری از حکومت متمرکز به شبکه‌ای مشارکتی	سیاست‌گذاری، شبکه‌ای	گذار حکمرانی	Azimi et al., 2022; Rostaei et al., 2024)
۱۴	چارچوبی برای ارتقاء بهره‌وری، شفافیت و پاسخ‌گویی در مدیریت شهری	شفافیت، ضدفساد	کارکردی-حسابرسی	(Hataminejad et al., 2017)
۱۵	اعمال قدرت سیاسی، اقتصادی و اداری برای بهبود رفاه عمومی	قدرت، رفاه، توسعه انسانی	توسعه انسانی	(Hajinejad et al., 2016)
۱۶	حق مشارکت همه شهروندان، به‌ویژه گروه‌های محروم، در تصمیم‌گیری شهری	شمول اجتماعی، حق به شهر	حقوق‌محور	(Askarizadeh et al., 2019)
۱۷	همکاری دولت و جامعه مدنی در چارچوب مدیریت عمومی نو برای ارائه خدمات بهتر	همکاری، مدیریت نو	نهادی-اصلاحات بخشی	(Saraei et al., 2015)
۱۸	بسیج بازیگران برای مقابله با چالش‌های شهری و ارتقاء تاب‌آوری در جوامع محروم	تاب‌آوری، محرومیت	پایداری شهری	(Meyer & Auriacombe, 2019)
۱۹	مشروعیت‌بخشی شبکه‌های حکمرانی از طریق تخصص، نمایندگی و خیر عمومی	مشروعیت، گفت‌وگو	مشروعیت‌سازی شبکه‌ای	(Häikiö, 2007)
۲۰	بهبود سلامت و رفاه جمعیت‌های شهری از طریق حکمروایی شهری مشارکتی و چندبخشی تا افق زمانی معین	سلامت شهری، مشارکت، چندبخشی، رفاه	سلامت‌محور-میان‌بخشی	World Health Organization,) (2022

۲۱	شناسایی آرایش‌های حکمرانی تسهیل‌کننده برای ادغام پایداری شهری و عدالت	آرایش‌های حکمرانی، پایداری، عدالت	عدالت‌محور-پایداری (Kramer, 2024)
۲۲	تقویت حکمروایی شهری بر پایه اصل فرعی‌سازی و ارتقای شمول نهادی	اصل فرعی‌سازی، شمول نهادی	United Nations Department of Economic and Social Affairs, (2023) نهادی-چندسکویی/چندسطحی
۲۳	ادغام هوش مصنوعی در حکمروایی شهری برای تحول تصمیم‌گیری و تقویت پاسخ‌گویی	هوش مصنوعی، پاسخ‌گویی، تصمیم‌سازی داده‌محور	(Goldsmith & Yang, 2025) فناوریانه-حکمرانی دیجیتال
۲۴	ضرورت تعبیه استاندارد حقوقی «شخص معقول» در سامانه‌های هوش مصنوعی شهری برای حکمروایی دموکراتیک و پایدار	معقولیت حقوقی، هوش مصنوعی شهری، دموکراسی، پایداری	(Mushkani, 2025) حقوقی-حکمرانی دیجیتال

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

تحلیل تعاریف ارائه‌شده از حکمروایی خوب شهری در منابع داخلی و بین‌المللی نشان می‌دهد که این مفهوم در دو دهه اخیر تحولی معنادار داشته است. تعاریف اولیه عمدتاً بر مؤلفه‌های هنجاری چون شفافیت، پاسخ‌گویی و مشارکت عمومی متمرکز بودند (Saidi, 2009; Meshkini & Moazzen, 2015; UN-Habitat, 2020). در حالی که تعاریف پس از ۲۰۱۹ به سوی مفاهیم پیچیده‌تری چون حکمرانی دیجیتال، عدالت فضایی، تاب‌آوری شهری و مشروعیت شبکه‌ای گرایش یافته‌اند (Goldsmith & Yang, 2025; Kramer et al., 2024; Meyer & Auriacombe, 2019). این تحول نشان‌دهنده گذار از نگاه تک‌بعدی مدیریتی به رویکردهای چندسطحی، میان‌رشته‌ای و فناوریانه است.

روشی پژوهش

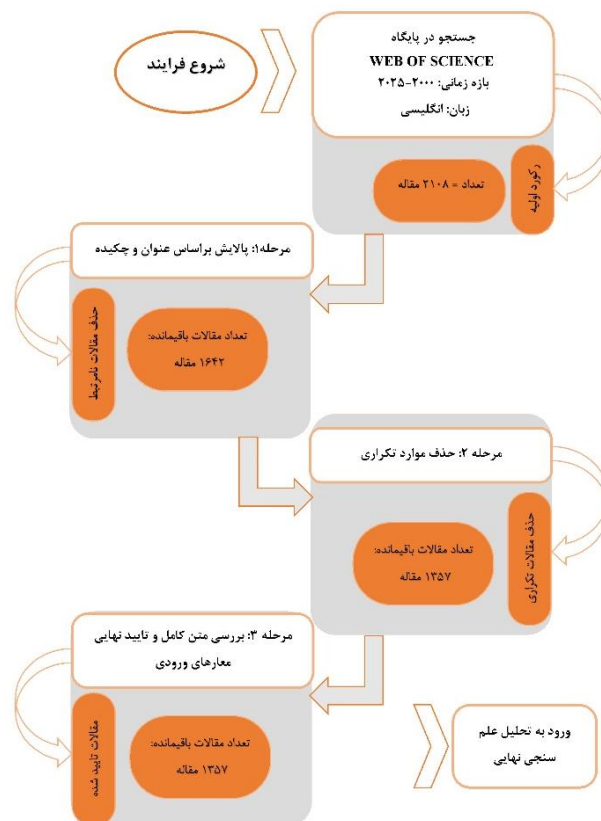
پژوهش حاضر از نوع مطالعات علم‌سنجی و کتاب‌سنجی است و با هدف دستیابی به درکی جامع از مؤلفه‌های اصلی شامل نویسندگان، دانشگاه‌ها و کشورهای پیشرو، همچنین گره‌ها و تعاملات میان آن‌ها و ترسیم شبکه‌های هم‌تألیفی در حوزه حکمروایی خوب شهری انجام شده است. در این پژوهش از روش‌های علم‌سنجی و تحلیل شبکه‌های اجتماعی به منظور بررسی «شبکه‌های همکاری علمی»، «خوشه‌های موضوعی» و «نقشه دانشی» استفاده گردید (Bródka et al, 2013; Besancenot et al., 2017). داده‌های پژوهش از طریق جستجوی کلیدواژه‌های تخصصی در پایگاه معتبر Web of Science و در سه بخش «عنوان»، «چکیده» و «کلیدواژه‌ها» استخراج گردید. بازه زمانی مطالعه سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۵ را در بر می‌گیرد و پس از گردآوری داده‌ها، غربالگری و حذف موارد تکراری، مجموعه‌ای متشکل از ۱۳۵۷ مقاله و اطلاعات کتاب‌شناختی برای تحلیل نهایی مورد استفاده قرار گرفت. برای اطمینان از کیفیت و قابلیت تکرارپذیری پژوهش، معیارهای ورود و خروج به صورت پیشینی تعریف شدند: مقالات صرفاً در صورتی وارد تحلیل شدند که در بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۵ منتشر شده باشند، به زبان انگلیسی نوشته شده باشند، در نمایه‌های WOS Core Collection (شامل SCI-EXPANDED، SSCI و ESCI) نمایه شده باشند، نوع سند آنها «مقاله» باشد و در عنوان، چکیده یا کلیدواژه‌ها حداقل یکی از ترکیبات «حکمروایی خوب شهری» یا معادل‌های نزدیک آن را داشته باشند.

بر این اساس، مقالات غیرانگلیسی، انواع اسناد دیگر نظیر مرورها، یادداشت‌ها، سخنرانی‌ها و سرمقاله‌ها، همچنین مقالات نامرتبط با حوزه حکمروایی شهری (مانند حکمرانی شرکتی یا حکمرانی ملی بدون ارتباط با شهر) از تحلیل خارج شدند. فرایند غربالگری در سه مرحله انجام گرفت: در مرحله اول، جستجو در پایگاه Web of Science مجموعاً ۲,۱۰۸ رکورد اولیه را بازایی کرد. در مرحله دوم، دو نویسنده به طور مستقل عناوین و چکیده‌های تمامی مقالات را بررسی کردند که طی آن ۴۶۶ مقاله نامرتبط حذف و تعداد مقالات به ۱,۶۴۲ کاهش یافت؛ ضریب توافق کاپا^{۱۲} بین دو ارزیاب برابر با ۰/۸۷ محاسبه شد که نشان‌دهنده توافق

¹². Cohen's κ

عالی است. در مرحله سوم، ابتدا ۲۸۵ مقاله تکراری حذف و سپس متن کامل مقالات باقی‌مانده بررسی و اطمینان حاصل شد که همه معیارهای ورود را دارا هستند. در نهایت ۱,۳۵۷ مقاله برای تحلیل نهایی انتخاب شدند. برای ترسیم نقشه دانشی و خوشه‌بندی موضوعی از محیط نرم‌افزار VOSviewer نسخه ۱.۶.۲۰ بهره گرفته شد. رویکرد پژوهش بر اساس «تحلیل هم‌رخدادی واژگان» استوار است، که بیان می‌کند اصطلاحاتی که در یک بدنه متنی به طور مکرر با یکدیگر ظاهر می‌شوند، مفاهیم مشابهی را بازنمایی می‌کنند (Jiang et al., 2019).

در مرحله آماده‌سازی داده‌ها، اقداماتی نظیر یکسان‌سازی اشکال مفرد و جمع کلیدواژه‌ها، نوشتن کامل اختصارات، ترکیب مترادف‌ها، حذف واژه‌های مبهم و بی‌معنا و تعیین آستانه چهار بار رخداد برای کلیدواژه‌ها اعمال شد. پس از این مرحله، تحلیل شبکه‌های اجتماعی برای تبیین ساختار همکاری میان کشورها، بررسی شبکه هم‌نویسندگی پژوهشگران و شناسایی خوشه‌های موضوعی انجام گردید و تصویر جامعی از تعاملات علمی و روندهای پژوهشی حوزه حکمروایی خوب شهری ارائه شد.

شکل ۱. مراحل انجام تحقیق

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

یافته‌های پژوهش

روند رشد مقالات در حوزه حکمرانی خوب شهری طی بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۵، مسیر یک رشد تدریجی در دهه نخست و سپس یک جهش قابل‌توجه در دهه دوم و سوم قرن بیست‌ویکم را نشان می‌دهد. در ابتدای این بازه (۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵)، تعداد مقالات بسیار اندک بوده است؛ به‌طوری‌که در هر سال تنها یک تا سه مقاله (حدود ۰/۷٪ تا ۲/۲٪) منتشر شده است. این موضوع حاکی از آن است که در آغاز هزاره جدید، حکمرانی خوب شهری هنوز به‌عنوان یک حوزه پژوهشی تثبیت‌شده مطرح نبوده و توجه محدودی را به خود جلب کرده است.

از سال ۲۰۰۶ تا حدود ۲۰۱۲، روندی آرام اما رو به افزایش مشاهده می‌شود؛ برای نمونه، انتشار مقالات از ۶ مورد در ۲۰۰۸ به ۲۰ مورد در ۲۰۱۲ (۴۷/۱٪) رسیده است. این افزایش نشان‌دهنده ورود تدریجی مفاهیم حکمرانی شهری به گفت‌وگو علمی و سیاست‌گذاری شهری است.

از ۲۰۱۳ به بعد، رشد قابل‌توجه و شتابانی در تعداد مقالات دیده می‌شود. در فاصله ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷، فراوانی مقالات از ۲۲ به ۴۹ مورد افزایش یافته است (یعنی بیش از دو برابر شدن در چهار سال)، که می‌تواند با تحولات جهانی همچون توسعه پایدار شهری، سیاست‌های سازمان ملل در راستای اهداف توسعه پایدار (SDGs) و نیز گسترش رویکردهای مشارکتی در مدیریت شهری مرتبط باشد.

از ۲۰۱۸ به بعد، این رشد شدت بیشتری گرفته و به یک دوره جهش علمی تبدیل شده است؛ به طوری که تعداد مقالات از ۸۷ مورد در ۲۰۱۸ به ۱۱۵ در ۲۰۱۹ و سپس به ۱۴۲ در ۲۰۲۰ و ۱۸۵ در ۲۰۲۲ رسیده است. بیشترین حجم تولید علمی در این حوزه مربوط به سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ است (به ترتیب ۱۸۵ و ۱۸۸ مقاله که سهمی نزدیک به ۱۴٪ کل داده‌ها دارند). این موضوع نشان می‌دهد که حکمرانی خوب شهری به یکی از محورهای اصلی پژوهش‌های شهری و برنامه‌ریزی فضایی در سطح جهان بدل شده است.

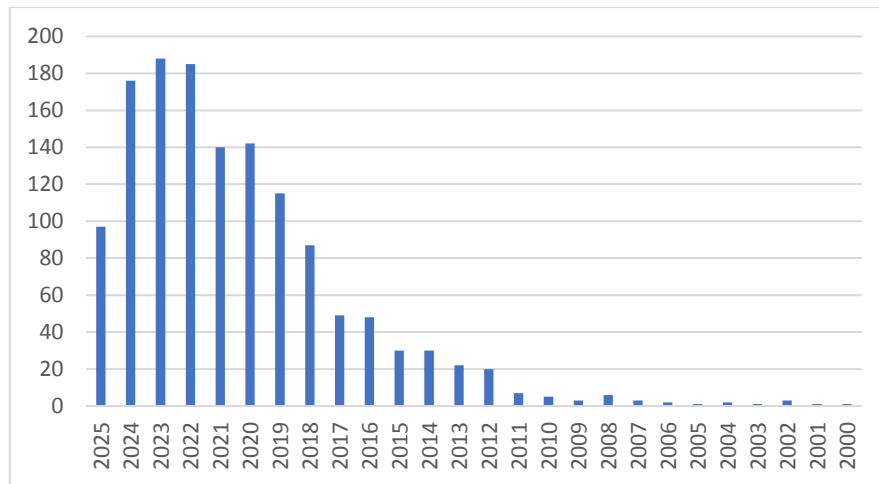
با وجود این روند صعودی، داده‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ نشانه‌ای از کاهش نسبی یا تغییر تمرکز موضوعات پژوهشی را نشان می‌دهد. در ۲۰۲۴، تعداد مقالات به ۱۷۶ (۹/۱۲٪) کاهش یافته و در ۲۰۲۵ این افت محسوس‌تر شده و به ۹۷ (۱/۷٪) رسیده است. این افت می‌تواند ناشی از چند عامل باشد: اشباع نسبی مباحث کلیدی و نیاز به رویکردهای جدیدتر (مانند حکمرانی دیجیتال یا حکمرانی شهری هوشمند)، جابجایی تمرکز پژوهشگران به موضوعات نوظهور مانند تاب‌آوری شهری در برابر تغییرات اقلیمی یا اقتصاد شهری پایدار، تأثیرات احتمالی شرایط اقتصادی و اجتماعی جهانی که ممکن است بر بودجه‌های پژوهشی یا اولویت‌های علمی تأثیر گذاشته باشد.

این داده‌ها حاکی از آن است که حوزه حکمرانی خوب شهری طی دو دهه اخیر از یک موضوع نسبتاً حاشیه‌ای به یکی از محورهای اصلی مطالعات برنامه‌ریزی و مدیریت شهری تبدیل شده است، و هرچند افت نسبی در سال‌های اخیر دیده می‌شود، اما حجم تولید علمی و توجه پژوهشی به این حوزه همچنان در سطح بالایی باقی مانده و احتمالاً در قالب موضوعات نوین‌تر ادامه خواهد یافت.

جدول ۲. رشد مقالات حوزه حکمرانی خوب شهری در فاصله زمانی ۲۰۰۰-۲۰۲۵

سال	فراوانی	درصد	سال	فراوانی	درصد
۲۰۰۰	۱	-/۰۷	۲۰۱۳	۲۲	۱/۶۱
۲۰۰۱	۱	-/۰۷	۲۰۱۴	۳۰	۲/۲۰
۲۰۰۲	۳	-/۲۲	۲۰۱۵	۳۰	۲/۲۰
۲۰۰۳	۱	-/۰۷	۲۰۱۶	۴۸	۳/۵۲
۲۰۰۴	۲	-/۱۵	۲۰۱۷	۴۹	۳/۵۹
۲۰۰۵	۱	-/۰۷	۲۰۱۸	۸۷	۶/۳۸
۲۰۰۶	۲	-/۱۵	۲۰۱۹	۱۱۵	۸/۴۳
۲۰۰۷	۳	-/۲۲	۲۰۲۰	۱۴۲	۱۰/۴۱
۲۰۰۸	۶	-/۴۴	۲۰۲۱	۱۴۰	۱۰/۴۶
۲۰۰۹	۳	-/۲۲	۲۰۲۲	۱۸۵	۱۳/۵۶
۲۰۱۰	۵	-/۳۷	۲۰۲۳	۱۸۸	۱۳/۷۸
۲۰۱۱	۷	-/۵۱	۲۰۲۴	۱۷۶	۱۲/۹۰
۲۰۱۲	۲۰	۱/۴۷	۲۰۲۵	۹۷	۷/۱۱

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

شکل ۲. فراوانی مطالعات بر حسب سال در بازه ۲۰۲۵-۲۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

تحلیل کلیدواژه‌ها در حوزه حکمرانی خوب شهری نشان می‌دهد که این حوزه دارای یک هسته مرکزی قدرتمند و مجموعه‌ای از مفاهیم مکمل است که به شکل شبکه‌ای درهم‌تنیده به یکدیگر مرتبط‌اند. در صدر این شبکه، کلیدواژه‌های مرتبط با حکمروایی شهری قرار دارند. اگرچه در جدول ۳ کلیدواژه «حکمروایی» با ۱۳۰ تکرار و «حکمروایی شهری» با ۷۰ تکرار به صورت مجزا نمایش داده شده‌اند، اما لازم به توضیح است که کلیدواژه «حکمروایی» در مرحله استخراج اولیه شامل مطالعات عام‌تر حکمرانی نیز می‌شده است. پس از پالایش و حذف مقالات غیرمرتبط با زمینه شهری (مانند حکمرانی شرکتی یا ملی)، مجموعاً ۲۰۰ مقاله مرتبط با «حکمروایی شهری» وارد تحلیل نهایی شدند که بیش از ۴۰ درصد کل رخدادهای این حوزه اختصاص داده‌اند. این امر بیانگر آن است که بیشتر پژوهش‌ها بر بررسی اصول حکمرانی، ساختارهای مدیریتی، سازوکارهای تصمیم‌گیری، و ارتقای شفافیت و پاسخگویی نهادهای شهری متمرکز بوده‌اند و حکمرانی به عنوان ستون فقرات این حوزه تثبیت شده است. پس از این هسته مرکزی، مفاهیمی چون «پایداری» (۵۷ بار) و «توسعه پایدار» (۳۱ بار) جایگاهی برجسته دارند و پیوند مستقیم حکمرانی خوب شهری با اهداف توسعه پایدار و مسائل زیست‌محیطی را آشکار می‌سازند. حضور پررنگ «تغییرات اقلیمی» با ۴۷ تکرار نیز نشان می‌دهد که پژوهشگران حکمرانی شهری را ابزاری کلیدی برای مقابله با چالش‌های اقلیمی، مدیریت ریسک‌های زیست‌محیطی و کاهش آثار منفی توسعه ناپایدار می‌دانند.

«تاب‌آوری» با ۳۸ تکرار بعد دیگری از این حوزه را برجسته می‌کند که بر توانمندسازی شهرها در برابر بحران‌ها، از جمله بلایای طبیعی و بحران‌های اقتصادی و اجتماعی، تأکید دارد. این توجه فزاینده به تاب‌آوری، به‌ویژه در سال‌های اخیر و پس از رخدادهایی چون پاندمی کووید-۱۹، بیانگر گذار از مدیریت سنتی به رویکردهای تطبیقی و انعطاف‌پذیر در حکمرانی شهری است. در همین راستا، کلیدواژه «شهر هوشمند» با ۳۴ تکرار نشان می‌دهد که مباحث مربوط به دیجیتالی شدن، فناوری‌های نوین، اینترنت اشیا و داده‌محوری به بخش جدایی‌ناپذیری از گفتمان حکمرانی شهری بدل شده‌اند و پژوهشگران در حال بررسی این هستند که چگونه نوآوری‌های فناورانه می‌توانند به بهبود تصمیم‌گیری و افزایش کارایی مدیریت شهری کمک کنند.

از سوی دیگر، مفاهیمی مانند «برنامه‌ریزی شهری» با ۵۸ تکرار و «توسعه شهری» با ۲۵ تکرار نشان می‌دهند که حکمرانی خوب شهری تنها یک رویکرد سیاستی نیست، بلکه در عمل نیازمند هم‌افزایی با فرآیندهای برنامه‌ریزی فضایی، طراحی کالبدی و توسعه زیرساخت‌های شهری است. حضور کلیدواژه عمومی‌تر «شهرها» با ۲۹ تکرار نیز بر اهمیت مطالعات تطبیقی بین‌شهری و تحلیل الگوهای حکمرانی در مقیاس‌های مختلف—از محلی تا کلان‌شهری—تأکید دارد. بررسی این توزیع نشان می‌دهد که در دهه اخیر، تمرکز اصلی پژوهش‌ها ابتدا بر تبیین مفاهیم پایه حکمرانی و سپس بر پیوند آن با توسعه پایدار و مسائل اقلیمی بوده است. در سال‌های اخیر، گرایش به سمت موضوعات نوظهوری همچون شهر هوشمند و تاب‌آوری افزایش یافته که بازتابی از روندهای جهانی در دیجیتالی شدن، نوآوری اجتماعی و مدیریت ریسک محسوب می‌شود. درعین حال، نبود فراوانی بالای

کلیدواژه‌هایی مانند عدالت اجتماعی یا مشارکت مردمی، به شکاف‌های پژوهشی احتمالی در این حوزه اشاره دارد و می‌تواند زمینه‌ساز مطالعات آتی باشد. در مجموع، داده‌های جدول نشان می‌دهد که حکمرانی خوب شهری به یک چارچوب راهبردی چندبعدی تبدیل شده است که هم‌زمان چالش‌های اقلیمی، توسعه پایدار، تاب‌آوری شهری و نوآوری فناورانه را دربر می‌گیرد و به‌عنوان یکی از محورهای اصلی مباحث برنامه‌ریزی و مدیریت شهری در سطح جهانی مطرح است.

جدول ۳. ده کلید واژه برتر و پرکاربرد در پژوهش‌های حوزه حکمروایی خوب شهری

رتبه	کلیدواژه	معادل انگلیسی	تکرار
۱	حکمرانی شهری	Urban Governance	۲۰۰*
۲	پایداری	Sustainability	۵۷
۳	برنامه ریزی شهری	Urban Planning	۵۸
۴	تغییرات اقلیمی	Climate change	۴۷
۵	تاب آوری	Resilience	۳۸
۶	شهر هوشمند	Smart cities	۳۴
۷	شهر ها	Cities	۲۹
۸	توسعه پایدار	Sustainable development	۳۱
۹	توسعه شهری	Urban Development	۲۵

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

کلیدواژه‌های «حکمرانی» (۱۳۰ تکرار) و «حکمرانی شهری» (۷۰ تکرار) در مرحله استخراج داده‌ها به صورت مجزا ثبت شده‌اند. اما در تحلیل نهایی، مقالات دارای کلیدواژه «حکمرانی» صرفاً در صورتی حفظ شدند که به زمینه شهری مرتبط بودند. پس از این پالایش، مجموع مقالات مرتبط با «حکمرانی شهری» (شامل موارد ادغام‌شده) ۲۰۰ مقاله بوده است.

تبیین تحلیلی تفکیک و ادغام کلیدواژه‌های «حکمرانی» و «حکمرانی شهری»

در این پژوهش، کلیدواژه «حکمرانی»^{۱۳} به عنوان یک مفهوم عام و فرابخشی شامل اصول و فرآیندهای حکمرانی در سطوح مختلف (ملی، منطقه‌ای، محلی و شرکتی) در نظر گرفته شده است، در حالی که کلیدواژه «حکمرانی شهری»^{۱۴} صرفاً به کاربری این اصول در بستر شهرها و سکونتگاه‌های شهری اشاره دارد. در مرحله جستجو و استخراج داده‌ها، هر دو کلیدواژه به صورت مجزا لحاظ شدند تا حداکثر پوشش مطالعات مرتبط حاصل شود. اما در مرحله پالایش و تحلیل نهایی، مقالاتی که صرفاً شامل کلیدواژه «حکمرانی» بدون هرگونه اشاره به «شهر» یا «شهری» بودند (مانند مطالعات حکمرانی شرکتی یا حکمرانی ملی) حذف گردیدند. در مقابل، مقالاتی که کلیدواژه «حکمرانی» را در کنار مفاهیم شهری (مانند «حکمرانی شهری»، «حکمرانی محلی»، «حکمرانی کلانشهری» یا «حکمرانی منطقه شهری») داشتند، در تحلیل نهایی تحت خوشه «حکمرانی شهری» ادغام شدند. بنابراین، تفکیک ظاهری در جدول ۳ صرفاً جهت نمایش فراوانی خام اولیه است و در تحلیل‌های خوشه‌بندی و شبکه هم‌رخدادی، کلیدواژه‌های مرتبط با زمینه شهری به صورت یکپارچه پردازش شده‌اند.

* توضیح: عدد ۲۰۰ حاصل جمع ۱۳۰ (حکمرانی عام مرتبط با شهر) + ۷۰ (حکمرانی شهری) پس از پالایش و حذف موارد غیرمرتبط شهری است.

¹³ Governance

¹⁴ Urban Governance

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

شکل (۴) در واقع، روند موضوع‌ها در سال‌های مختلف را نشان می‌دهد، اینکه هر سال چه موضوع‌هایی مطرح بوده‌اند. مقاله‌های دارای سال انتشار قدیمی‌تر به رنگ آبی و مقالات دارای سال انتشار جدیدتر به رنگ‌های سبز و زرد هستند.

جدول ۴. خوشه‌های موضوعی در پژوهش‌های حوزه‌ی حکمروایی خوب شهری

خوشه	کلیدواژه‌ها
حکمرانی و مدیریت شهری	Governance, Urban Planning, Urban Governance, Community Planning, Policy .Legitimacy.
پایداری و توسعه شهری	Climate Change, Resilience, Sustainable Development Goals, Green Infrastructure, Environmental Justice, Water Management.
مشارکت شهروندان و جامعه مدنی	Global South, Cities, Citizen Participation, Equity, Stakeholder Engagement.
عدالت اجتماعی و کارآمدی شهری	Public Policy, Urban Development, Municipality, Economic Development, Governance Transition, Public Goods.

Smart City, Data Governance, Open Data, Collaboration Networks, Digital Governance, Machine Learning.	فناوری و هوشمندسازی شهری
Health Equity, Urban Health, Food Security, Urban Agriculture	حوزه‌های نوظهور

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

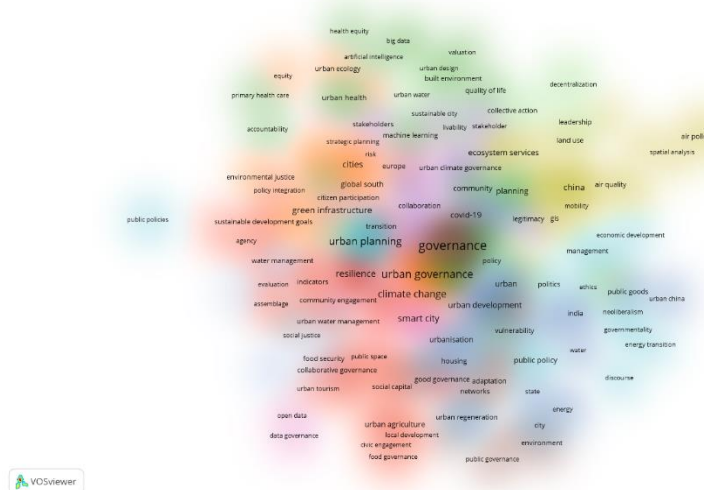
تحلیل خوشه‌های موضوعی پژوهش‌های شهری نشان می‌دهد که روند مطالعات معاصر از یک تمرکز صرف بر مدیریت و برنامه‌ریزی شهری به سمت یک رویکرد یکپارچه و میان‌رشته‌ای حرکت کرده است:

خوشه اول، **حکمرانی و مدیریت شهری**، بر فرآیندهای تصمیم‌گیری، طراحی سیاست‌ها و مشروعیت حکمرانی شهری تمرکز دارد و نشان می‌دهد که درک ساختارهای مدیریت و برنامه‌ریزی همچنان از دغدغه‌های اصلی محققان است. خوشه دوم، **پایداری و توسعه شهری**، با محوریت تغییرات اقلیمی، تاب‌آوری، زیرساخت‌های سبز و عدالت محیطی، اهمیت همگرایی با اهداف توسعه پایدار را برجسته می‌کند و نشان می‌دهد که پاسخ به چالش‌های زیست‌محیطی و ارتقای کیفیت زندگی شهری همزمان دنبال می‌شود.

خوشه سوم، **مشارکت شهروندان و جامعه مدنی**، نقش فعال شهروندان و سازمان‌های محلی در تصمیم‌گیری‌های شهری مورد توجه است، به‌ویژه در مناطق در حال توسعه که عدالت اجتماعی و کاهش شکاف‌های مشارکتی اهمیت بالایی دارد. خوشه چهارم، **عدالت اجتماعی و کارآمدی شهری**، بر توزیع منابع، ارتقای کارآمدی مدیریت شهری و تأمین کالاهای عمومی تأکید دارد و نشان می‌دهد که توسعه پایدار شهری بدون توجه به عدالت اجتماعی ناقص است.

خوشه پنجم، **فناوری و هوشمندسازی شهری**، با محوریت شهرهای هوشمند، حاکمیت داده‌ها و استفاده از یادگیری ماشین، به مدیریت داده‌محور و تصمیم‌گیری هوشمند در شهرها اشاره دارد و تحولات دیجیتال را به عنوان یک عامل تسریع‌کننده در فرآیندهای شهری معرفی می‌کند.

خوشه ششم، **حوزه‌های نوظهور**، شامل سلامت شهری، امنیت غذایی و کشاورزی شهری است که نشان می‌دهد پژوهش‌ها وارد مسائل اجتماعی و زیست‌محیطی بین‌رشته‌ای شده‌اند و نگاه جامع به رفاه و سلامت شهروندان را در سیاست‌گذاری شهری ضروری می‌دانند.

شکل ۵. نقشه‌ی لکه‌های داغ مطالعات حوزه حکمرانی خوب شهری

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

نقشه لکه‌های داغ حاصل از تحلیل علم‌سنجی، ابزاری قدرتمند برای شناسایی حوزه‌های پرتکرار و پرتمرکز در ادبیات علمی یک موضوع خاص است. این نقشه با استفاده از الگوریتم‌های هم‌رخدادی واژگان و خوشه‌بندی مفاهیم، به‌صورت بصری نشان می‌دهد که کدام موضوعات در مرکز توجه پژوهشگران قرار دارند و چه حوزه‌هایی هنوز به‌طور کامل مورد بررسی قرار نگرفته‌اند. در نقشه حاضر، واژگان کلیدی مرتبط با برنامه‌ریزی شهری، حکمرانی، تغییرات اقلیمی و پایداری، در قالب خوشه‌های رنگی سازمان‌دهی شده‌اند که هر رنگ نشان‌دهنده یک خوشه مفهومی با تراکم پژوهشی متفاوت است. واژگان مرکزی مانند «Urban Planning»، «Climate Change»، «Resilience» و «Smart City» در نواحی قرمز و سبز نقشه قرار گرفته‌اند که بیانگر تمرکز بالای پژوهش‌ها در این حوزه‌هاست. این مفاهیم نه‌تنها در مطالعات نظری بلکه در سیاست‌گذاری‌های شهری و پروژه‌های اجرایی نیز نقش محوری دارند. در مقابل، واژگانی مانند «Data Governance»، «Food Security» و «Water Management» در نواحی بنفش و آبی با تراکم پایین‌تر دیده می‌شوند که نشان‌دهنده خلأهای پژوهشی و فرصت‌های بالقوه برای توسعه مطالعات میان‌رشته‌ای هستند.

نقشه همچنین نشان می‌دهد که مطالعات در این حوزه دارای پراکندگی جغرافیایی قابل توجهی هستند؛ واژگانی چون «Global South»، «China»، «India»، «Africa»، «Europe» و «USA» بیانگر آن‌اند که پژوهش‌ها نه‌تنها در سطح جهانی توزیع شده‌اند، بلکه به مسائل خاص منطقه‌ای نیز توجه داشته‌اند. این تنوع جغرافیایی، اهمیت پرداختن به زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و اقلیمی در تحلیل‌های شهری را دوچندان می‌کند.

تحلیل نقشه لکه‌های داغ نشان می‌دهد که حوزه برنامه‌ریزی شهری و انرژی پایدار دارای ساختاری چندلایه و میان‌رشته‌ای است که در آن مفاهیم کلیدی به‌صورت شبکه‌ای با یکدیگر در ارتباط‌اند. این نقشه می‌تواند به‌عنوان راهنمایی برای پژوهشگران، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری مورد استفاده قرار گیرد تا مسیرهای پژوهشی آینده را با تمرکز بر شکاف‌های موجود و هم‌افزایی مفهومی ترسیم کنند.

شبکه هم‌استنادی مجله‌ها

جدول ۵. مجلات پیشرو در ارائه مقالات حوزه‌ی حکمروایی خوب شهری

ردیف	نام مجله	ضریب تاثیر	کشور	فراوانی	درصد
۱	Sustainability	۳/۳	سوئیس	۱۴۸	۴۱/۶۹
۲	Land	۳/۲	سوئیس	۵۲	۱۴/۶۵
۳	Cities	۶/۶	انگلستان	۳۶	۱۰/۱۴
۴	Int. J. Environ. Res. Public Health	۴/۷	ایالات متحده آمریکا	۲۱	۵/۹۲
۵	Front. Sustainable. Cities	۵/۹	ایالات متحده	۲۰	۵/۶۳
۶	Ecology & Society	۴/۸	انگلستان	۱۹	۵/۳۵
۷	Urban Stud.	۶/۰	انگلستان	۱۸	۵/۰۷
۸	Urban Plan.	۵/۷	انگلستان	۱۵	۴/۲۳
۹	Water	۴/۹	انگلستان	۱۳	۳/۶۶
۱۰	Land Use Policy	۶/۰	انگلستان	۱۳	۳/۶۶

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

بنابر جدول (۵)، بیشترین تمرکز مقالات در مجله Sustainability با ضریب تأثیر ۳/۳ و فراوانی ۱۴۸ مقاله (۴۱/۶۹٪) مشاهده می‌شود که نشان‌دهنده محبوبیت و دسترسی بالای این مجله برای پژوهشگران حوزه توسعه پایدار و مدیریت شهری است. مجله Land با ضریب تأثیر ۳/۲ و ۵۲ مقاله (۱۴/۶۵٪) دومین جایگاه را دارد و بر مطالعات مرتبط با زمین، کاربری اراضی و زیرساخت‌های سبز تأکید دارد.

در رده بعدی، مجله Cities با ضریب تأثیر ۶/۶ و ۳۶ مقاله (۱۰/۱۴٪) جایگاه ویژه‌ای در ارائه تحقیقات مرتبط با برنامه‌ریزی شهری و توسعه شهرها دارد. همچنین، مجلات آمریکایی مانند Int. J. Environ. Res. Public Health و Front. Sustainable. Cities ۲۱ و ۲۰ مقاله به ترتیب، تمرکز بر سلامت شهری، محیط زیست و پایداری در شهرها را نشان می‌دهند.

مجلات انگلیسی مانند Ecology & Society، Urban Studies، Urban Planning، Water، و Land Use Policy نیز جمعاً سهم قابل توجهی از مقالات (۲۷/۴٪) دارند و تمرکز آنها بر مطالعات اکولوژیکی، برنامه‌ریزی شهری، سیاست‌های کاربری زمین و مدیریت منابع آبی است. تحلیل کلان نشان می‌دهد که اکثر نشریات با تمرکز بر پایداری، توسعه شهری و برنامه‌ریزی شهری هستند و با وجود تفاوت در ضریب تأثیر، سهم عمده‌ای از مقالات منتشرشده در دو کشور سوئیس و انگلستان متمرکز است. همچنین، توجه به سلامت شهری و پایداری محیطی در مجلات آمریکایی برجسته است. این الگو نشان می‌دهد که پژوهشگران جهانی به ترکیب مسائل مدیریتی، محیطی و اجتماعی در مطالعات شهری اهمیت می‌دهند و انتخاب مجلات بیشتر تحت تأثیر دسترسی، ضریب تأثیر و حوزه تخصصی آنها قرار دارد.

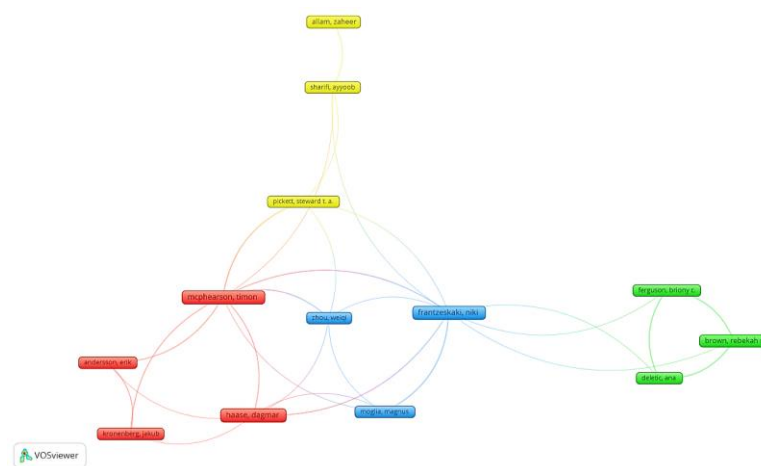
شبکه هم‌نویسندگی پژوهشگران

جدول ۶. شبکه‌ی هم‌نویسندگی پژوهشگران حوزه‌ی حکمروایی خوب شهری

پژوهشگر	گره	ارتباط	پژوهشگر	گره	ارتباط
Timon Mcphearson	۷	۱۵	Jakub Kronenberg	۴	۵
Niki Frantzeskaki	۸	۱۳	Ayyoob Sharifi	۳	۵
Dagmar Haase	۸	۸	Jahan Enqvist	۳	۳
Rebekah Brown	۵	۷	Zaheer Allam	۵	۲
Ana Deletic	۳	۷	Peter Driessen	۳	۲
Briony Ferguson	۳	۷	Hens Runhaar	۳	۲
Magnus Moglia	۴	۶	Gina Ziervogel	۳	۲
Steward Pickett	۳	۶	Harriet Bulkeley	۳	۱
Weigi Zhou	۳	۶	Maria Tengo	۳	۱
Erik Andersson	۳	۵	-	-	-

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

تحلیل شبکه همکاری پژوهشگران نشان می‌دهد ساختار شبکه شدیداً متمرکز و ناهمگون است: بیشترین «ارتباط» متعلق به Timon Mcphearson با ۱۵ پیوند و پس از او Niki Frantzeskaki با ۱۳ و سپس Dagmar Haase با ۸ پیوند قرار دارند، در حالی که میانه تعداد پیوندها برابر با ۵ و میانگین حدود ۵/۴۲ است که نشان می‌دهد تعداد قابل توجهی از افراد فراتر از متوسط شبکه مشارکتی ندارند؛ مقدار «گره» نیز بین ۳ تا ۸ متغیر است (میانه گره = ۳) که دلالت بر وجود تعداد زیادی بازیگر با نقش محلی/پیرامونی و چند بازیگر با نقش مرکزی دارد. این الگو دو پیام مهم دارد: اول اینکه چند گره قوی (Timon, Niki, Dagmar) نقش «پل» یا «شتاب‌دهنده انتشار ایده» را ایفا می‌کنند و احتمالاً بخش اعظم جریان نظری و هم‌نویسی‌ها از طریق آنها عبور می‌کند؛ دوم اینکه بخش بزرگی از شبکه نسبتاً پراکنده و کم‌متصل است (مثلاً Harriet Bulkeley و Maria Tengo با تنها ۱ پیوند)، که ریسک ایجاد جزیره‌های علمی و کم‌تعامل بودن بین زیربخش‌ها را بالا می‌برد. از منظر ساختاری، وجود گره‌های قوی مفید است چون انتشار سریع دانش و شکل‌گیری هسته نظری را تسهیل می‌کند، اما اتکای زیاد به چند فرد می‌تواند مقاومت شبکه در برابر تغییر و تنوع فکری را کاهش دهد.

شکل ۲. شبکه‌ی پژوهشگران داخلی و خارجی
منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

شبکه دانشگاهی پژوهشگران

جدول ۷. دانشگاه‌های پیش‌تاز در شبکه‌ی دانشگاهی بین‌المللی فعال در حوزه حکمروایی خوب شهری

ردیف	نام دانشگاه	تعداد مقالات	تعداد ارجاعات	قدرت پیوند علمی
۱	Stockholm university	۱۳	۶۹۰	۴۳
۲	Utrecht university	۳۵	۱۳۶۱	۴۰
۳	Melbourne university	۲۱	۹۱۷	۳۱
۴	University cape town	۱۳	۵۱۹	۲۶
۵	New school	۵	۲۷۴	۲۵
۶	Arizona state university	۱۳	۶۶۸	۲۴
۷	Cary institute ecosystem studies	۷	۳۹۶	۲۴
۸	Chinese acad sci	۲۶	۶۲۵	۲۴
۹	Erasmus university	۲۰	۱۱۵۹	۲۴
۱۰	Humboldt university	۱۳	۱۱۶۷	۲۴

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

تحلیل تطبیقی جغرافیای تولید دانش در حوزه حکمروایی خوب شهری

مقایسه سه سطح مجلات پیشرو (جدول ۵)، دانشگاه‌های پیشرو (جدول ۷) و پژوهشگران برتر (جدول ۶) الگوهای معناداری را در جغرافیای تولید دانش آشکار می‌سازد. در سطح مجلات، تسلط آشکار ناشران اروپایی (سوئیس و انگلستان) و آمریکایی مشاهده می‌شود؛ به طوری که مجلات Land، Sustainability و Cities به ترتیب با ۱۴۸، ۵۲ و ۳۶ مقاله، بیش از ۶۰ درصد مقالات حوزه را پوشش داده‌اند. در سطح دانشگاه‌ها، پراکندگی جغرافیایی بیشتر است: دانشگاه اوترخت (هلند) با ۳۵ مقاله و ۱۳۶۱ ارجاع در صدر قرار دارد و پس از آن به ترتیب دانشگاه ملبورن (استرالیا)، آکادمی علوم چین، دانشگاه استکهلم (سوئد) و دانشگاه کیپ‌تاون (آفریقای جنوبی) جای گرفته‌اند.

در سطح پژوهشگران، شبکه هم‌نویسندگی عمدتاً توسط پژوهشگران اروپایی و آمریکایی مانند Timon McPhearson (آمریکا)، Niki Frantzeskaki (هلند/استرالیا) و Dagmar Haase (آلمان) هدایت می‌شود. تحلیل تطبیقی این سه سطح نشان می‌دهد که علی‌رغم حضور دانشگاه‌هایی از چین و آفریقای جنوبی در جمع دانشگاه‌های پیشرو، این کشورها در سطح مجلات معتبر و شبکه‌های نویسندگی برتر حضور کم‌رنگی دارند. این شکاف، بیانگر عدم تقارن ساختاری در جغرافیای تولید دانش است: تولید مقاله (کمیت) ممکن است در کشورهای در حال توسعه رشد کند، اما نفوذ علمی (Quality & Impact) و هدایت شبکه‌های دانشی

همچنان در اختیار کشورهای توسعه‌یافته غربی باقی مانده است. این یافته ضرورت توجه به سیاست‌های علمی برای کاهش وابستگی به هسته‌های غربی و تقویت همکاری‌های جنوب-جنوب را برجسته می‌کند.

جدول ۸. تحلیل تطبیقی توزیع جغرافیایی مجلات، دانشگاه‌ها و پژوهشگران پیشرو در مطالعات حکمروایی خوب شهری

سطح	کشورهای مسلط	ویژگی کلیدی
مجلات پیشرو	سوئیس، انگلستان، آمریکا	تمرکز شدید در غرب
دانشگاه‌های پیشرو	هلند، سوئد، استرالیا، آمریکا، چین، آفریقای جنوبی	پراکندگی بیشتر، ظهور چین و آفریقای جنوبی
پژوهشگران برتر	آمریکا، هلند، آلمان، استرالیا	تسلط پژوهشگران غربی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵

نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر نشان داد که تعداد مقالات حوزه حکمروایی خوب شهری از حدود ۲۰۱۳ با شتاب فزاینده‌ای رو به افزایش نهاده و اوج تولید علمی در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ (به ترتیب ۱۸۵ و ۱۸۸ مقاله) بوده است. این یافته با نتایج مطالعه سانگ و همکاران (Song et al, 2023) همسو است که رشد تصاعدی مطالعات حکمروایی شهری را پس از تصویب اهداف توسعه پایدار سازمان ملل (SDGs) در سال ۲۰۱۵ گزارش کردند. همچنین، مطالعه تیو و همکاران (Tu et al., 2025) نیز افزایش چشمگیر تولیدات علمی در حوزه حکمرانی شهری را در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ تأیید می‌کند. با این حال، کاهش نسبی مقالات در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ (به ترتیب ۱۷۶ و ۹۷ مقاله) در مطالعه حاضر، یافته‌ای جدید است که در پژوهش‌های پیشین به آن اشاره نشده است. این کاهش را می‌توان به اشباع نسبی مباحث کلیدی، جابجایی تمرکز پژوهشگران به موضوعات نوظهور مانند حکمرانی هوش مصنوعی شهری (Goldsmith & Yang, 2025) و یا تأثیر شرایط اقتصادی جهانی بر بودجه‌های پژوهشی نسبت داد.

شش خوشه موضوعی شناسایی شده در این پژوهش (حکمروایی و مدیریت شهری، پایداری و توسعه شهری، مشارکت شهروندان، عدالت اجتماعی، فناوری و هوشمندسازی و حوزه‌های نوظهور) تا حد زیادی با الگوهای گزارش شده در فراتحلیل علم‌سنجی سانگ (Song, 2023) همخوانی دارد. سانگ نیز خوشه‌های مشابهی شامل smart city، sustainability، governance و citizen participation را گزارش کرده است. با این حال، مطالعه حاضر دو خوشه اضافی را شناسایی کرده است: «عدالت اجتماعی و کارآمدی شهری» و «حوزه‌های نوظهور (سلامت شهری، امنیت غذایی و کشاورزی شهری)». این تفاوت را می‌توان به دو عامل نسبت داد: نخست، بازه زمانی گسترده‌تر مطالعه حاضر (۲۰۰۰-۲۰۲۵ در مقایسه با ۱۹۹۰-۲۰۲۱ در مطالعه سانگ) که امکان ظهور موضوعات جدیدتر را فراهم کرده است؛ دوم، استفاده از آستانه تکرار پایین‌تر برای کلیدواژه‌ها (چهار بار در مقابل پنج بار در مطالعه سانگ) که حساسیت تحلیل را افزایش داده است. همچنین، مطالعه سلیستیانی‌سینگ و همکاران (Sulistyaniingsih et al., 2023) که صرفاً بر حکمرانی هوشمند شهری در آسیا متمرکز بود، خوشه فناوری و هوشمندسازی را به عنوان مسلط‌ترین خوشه گزارش کرد، در حالی که در مطالعه حاضر، خوشه «حکمروایی و مدیریت شهری» همچنان بزرگترین و پرتکرارترین خوشه است. این تفاوت نشان‌دهنده آن است که در سطح جهانی، بر خلاف آسیا، مفاهیم پایه‌ای حکمروایی هنوز از هوشمندسازی پیشی گرفته‌اند.

تحلیل هم‌نویسندگی این پژوهش نشان داد که شبکه همکاری پژوهشگران به شدت متمرکز و ناهمگون است؛ چند پژوهشگر کلیدی (Timon Mcphearson با ۱۵ پیوند، Niki Frantzeskaki با ۱۳ پیوند و Dagmar Haase با ۸ پیوند) نقش پل و شتاب‌دهنده انتشار دانش را ایفا می‌کنند. این الگو با یافته‌های مطالعه بسانسو و همکاران (Besancenot et al, 2017) همسو است که نشان دادند در شبکه‌های علمی، اغلب تعداد کمی از پژوهشگران مسئول اکثر همکاری‌ها هستند (پدیده «گره‌های قوی»). با این حال، مطالعه حاضر نشان داد که مقدار میانه گره برابر با ۳ و میانه پیوندها برابر با ۵ است، که بیانگر وجود تعداد زیادی بازیگر با نقش محلی و پیرامونی است. این یافته با مطالعه برودکا و همکاران (Bródka et al, 2013) که نشان داد شبکه‌های علمی در حوزه‌های نوپا معمولاً پراکنده و کم‌متصل هستند، همخوانی دارد. از منظر نظریه شبکه‌های اجتماعی، وجود گره‌های قوی اگرچه انتشار سریع

دانش را تسهیل می‌کند، اما اتکای زیاد به چند فرد می‌تواند مقاومت شبکه در برابر تنوع فکری و نوآوری را افزایش دهد (ضریب خوشه‌بندی پایین). این هشدار نظری برای سیاست‌گذاری علمی در حوزه حکمروایی شهری اهمیت دارد.

تحلیل تطبیقی سه سطح مجلات، دانشگاه‌ها و پژوهشگران در این مطالعه نشان داد که تولید دانش در حوزه حکمروایی خوب شهری همچنان به صورت متمرکز در کشورهای توسعه‌یافته غربی (به ویژه اروپا و آمریکا) است. این یافته با نتایج مطالعه داویدسون و همکاران (Davidson et al., 2019) که نشان دادند شبکه‌های حکمرانی شهری جهانی عمدتاً توسط نهادهای غربی هدایت می‌شوند، کاملاً همسو است. همچنین، مطالعه سلیستیانینگ‌سینگ و همکاران (Sulistyaningsih et al., 2023) نیز در سطح آسیا گزارش کرد که تعاملات علمی بین‌المللی همچنان شکننده است و فضای فراوانی برای تحقیقات آینده وجود دارد. با این حال، مطالعه حاضر نشان داد که علی‌رغم حضور دانشگاه کیپ‌تاون (آفریقای جنوبی) و آکادمی علوم چین در جمع دانشگاه‌های پیشرو، این کشورها در سطح مجلات معتبر و شبکه‌های نویسندگی برتر حضور کم‌رنگی دارند. این شکاف کمیابی است که در مطالعات پیشین به آن پرداخته نشده و بیانگر عدم تقارن ساختاری در جغرافیای تولید دانش است؛ تولید مقاله (کمیت) ممکن است در کشورهای در حال توسعه رشد کند، اما نفوذ علمی و هدایت شبکه‌های دانشی همچنان در اختیار کشورهای توسعه‌یافته غربی باقی مانده است.

لازم به ذکر است که بخشی از تفاوت‌های بین نتایج این مطالعه و پژوهش‌های پیشین ممکن است ناشی از تفاوت‌های روش‌شناختی باشد. از جمله: (۱) تفاوت در پایگاه داده (صرفاً Web of Science در مطالعه حاضر در مقابل Scopus یا تلفیق چند پایگاه در برخی مطالعات دیگر)؛ (۲) تفاوت در بازه زمانی (۲۰۲۵-۲۰۰۰ در این مطالعه)؛ (۳) تفاوت در آستانه تکرار کلیدواژه‌ها (چهار بار در این مطالعه) و (۴) تفاوت در نرم‌افزار مورد استفاده (VOSviewer در این مطالعه در مقابل CiteSpace یا Bibliometrix در برخی مطالعات دیگر). با این حال، همگرایی قابل توجه میان یافته‌های این پژوهش و مطالعات پیشین (به ویژه در مورد خوشه‌های اصلی و روند رشد) نشان‌دهنده اعتبار نتایج است.

این پژوهش با تحلیل علم‌سنجی ۱۳۵۷ مقاله، نقشه دانشی جامعی از حوزه حکمروایی خوب شهری ترسیم کرد. شش خوشه موضوعی، الگوهای همکاری علمی و جغرافیای تولید دانش در این حوزه شناسایی شدند. مقایسه با مطالعات پیشین نشان داد که اگرچه ساختار کلی دانش در این حوزه با گزارش‌های قبلی همخوانی دارد، اما ظهور خوشه‌های جدید (عدالت اجتماعی و حوزه‌های نوظهور) و کاهش نسبی مقالات در سال‌های اخیر، یافته‌های نوآورانه این پژوهش هستند. پیامد علمی اصلی، هشدار درباره تمرکز بیش از حد شبکه‌های همکاری بر چند پژوهشگر کلیدی است. پیامد عملی اصلی، ضرورت بومی‌سازی الگوهای حکمروایی غربی برای بافت‌های غیرغربی است. پژوهش‌های آتی باید با ترکیب روش‌های علم‌سنجی و مرور نظام‌مند به تحلیل عمیق‌تری از محتوای مقالات بپردازند.

References:

1. Agherian, E., Nabatinejad, M., & Zackery, A. (2024). Development of a Model for Urban Governance Based on Citizen Participation. *Journal of Strategic Research on Social Problems*, 13(2), 47-68. doi: 10.22108/srsp.2024.139470.1951 [In Persian]
2. Akhtar, K., & Pirzad, S. (2014). SWOT analysis of agriculture sector of Pakistan. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 15(11), 127-133. <https://core.ac.uk/download/pdf/234646426.pdf>
3. Asghari, M., Karkehadi, Z., & Arghan A. (2025). The role of women in the good governance of Semnan in the corona and post-corona era. *Journal of jgs*, 25(78), 488-507. doi:10.61186/jgs.25.78.6 [In Persian]
4. Askarizadeh, S., Zarabi, A., & Taghvaei, M. (2019). The Status of Indicators of Good Urban Governance in Arak City, Iran, in the Viewpoints of Urban Managers and Citizens. *Journal of GeoRes*, 34(4), 595-605. <https://georesearch.ir/article-1-794-fa.html> [In Persian]
5. Azimi, M., Hosainzadeh Dalir, K., & Azar, A. (2022). Assessing the Challenges of Promoting Urban Governance with a Future Studies Approach the Case Study of Mianeh City. *Journal of Sustainable city*, 5(2), 93-114. doi: 10.22034/jsc.2021.298787.1523 [In Persian]
6. Azizi, M., Darskhan, R., & Pourmohammad, M.R. (2020). Investigating the role of structural-strategic plans in the realization of the idea of good urban governance in Tehran's 22 District. *Journal of Human Geography Research*, 52(4), 1357-1371. doi: 10.22059/jhgr.2019.271593.1007829 [In Persian]
7. Baud, I. (2021). The urban governance configuration: A conceptual framework. *Journal of Geographical*, 187(3), 235-249. <https://doi.org/10.1111/gec3.12562>

8. Besancenot, D., Huynh, K., & Serranito, F. (2017). Co-authorship and research productivity in economics: Assessing the assortative matching hypothesis. *Journal of Economic Modelling*, 66(3), 61–80. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2017.05.018>
9. Biswas, R. (2019). A good-governance framework for urban management. *Journal of Sustainable Cities and Society*, 49(3), 13-28. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2019.1328>
10. Bródka, P., Saganowski, S., & Kazienko, P. (2013). GED: the method for group evolution discovery in social networks. *Journal of Social Network Analysis and Mining*, 3(1), 1–14. <https://doi.org/10.1007/s13278-012-0058-8>
11. Conceptual framework. (2023). *Public Health*.1006-1012. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2023.05.004>
12. Davidson, K., Gleeson, B., Coenen, L., & Acuto, M. (2019). Reconfiguring urban governance in an age of rising city networks: A research agenda. *Journal of Urban Studies*, 56(16), 3540–3555. <https://doi.org/10.1177/0042098018816010>
13. Davidson, M., et al. (2019). Global networks and urban governance. *Journal of Urban Studies*, 56(14), 2931-2947. <https://doi.org/10.1177/0042098019833552>
14. Duhas, P. (2001). Decentralization and local governance. *Journal of Public Administration Review*, 61(3), 275-286. <https://doi.org/10.1111/0033-3352.00037>
15. Elander, I. (2002). Partnerships and urban governance. *Journal of International Social Science*, 54(172), 191–204. <https://doi.org/10.1111/1468-2451.00371>
16. Esmaeilzadeh, H., Koozagar, L.A., Alian, M., & Adinehvand, A.A. (2016). Meta-analysis on urban governance researches in Iran. *Journal of Spatial Planning and Geomatics*, 20(2), 1-40. https://hsm.spm.modares.ac.ir/article_14512.html?lang=fa [In Persian]
17. Esmailpour, N. (2021). The model of good sustainable urban governance based on participatory approaches. *Journal of Urban Management and Engineering Studies*, 1(2), 249-280. <https://doi.org/10.1016/j.ijumes.2021.249506>
18. Ettorre, B., Clemente, M., Daldanise, G., & Giovane Di Girasole, E. (2023). Co-Planning Port–City 2030: The InterACT Approach as a Booster for Port–City Sustainable Development. *Journal of Sustainability*, 15(21), 156-170. <https://doi.org/10.3390/su152115641>
19. Frantzeskaki, N. (2022). Bringing Transition Management to Cities: Building Skills for Transformative Urban Governance. *Journal of Sustainability*, 14(2), 65-85. <https://doi.org/10.3390/su14020650>
20. Ghalandarian, I., & Soltani, S. (2023). A meta-study of scientific research in the field of urban governance in Iran. *Journal of Urban and Rural Management*, 21(4), 41-53. <http://ijurm.imo.org.ir/article-1-3316-fa.html> [In Persian]
21. Ghosh Mitra, S., Chandra, A., & Ramaprasad, A. (2024). The Ontology of Urban Governance: A Framework for Pathways to Sustainable Urban Transition. *Journal of Urban Science*, 8(2), 38-50. <https://doi.org/10.3390/urbansci8020038>
22. Goldsmith, S., & Yang, J. (2025). AI and the transformation of accountability and discretion in urban governance. *Journal of arXiv preprint*, 2(2), 1-12. <https://arxiv.org/abs/2502.13101>
23. Häikiö, L. (2007). Expertise, Representation and the Common Good: Grounds for Legitimacy in the Urban Governance Network. *Journal of Urban Studies*, 44(4), 2147–2162. <https://doi.org/10.1080/00420980701518982>
24. Hajinejad, A., Paidar, A., & Arshad, H. (2016). An Analysis on the Position of Urban Good Governance and Strategic Planning Case study: Zahedan City. *Journal of Geography and Development*, 14(42), 63-82. [doi: 10.22111/gdij.2016.2344](https://doi.org/10.22111/gdij.2016.2344) [In Persian]
25. Hataminejad, H., Bazr Afkan, SH., Arvin, M. (2017). On the Analysis of the Role of Good Urban Governance Model in Reducing Urban Housing Vulnerability against Earthquake. *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 12(3), 599-617. <https://sanad.iau.ir/Journal/jshsp/Article/1030834> [In Persian]
26. Hosseinpour, M., Kalantari, M., & Ghalehtemouri, K.J. (2025). Exploring urban future: enhancing good urban governance through scenario planning in Urmia city, Iran. *Journal of City Built Enviro*, 3(2), 18-25. <https://doi.org/10.1007/s44213-025-00056-5>
27. Jacques, E. D. A., De Paris, S., Francescato, M. B., Júnior, A. N., & Nunes, R. F. B. (2024). Smart City Actions Integrated into Urban Planning: Management of Urban Environments by Thematic Areas. *Journal of Applied Sciences*, 14(8), 33-51. <https://doi.org/10.3390/app14083351>
28. Jafarifard, j., Saberi, H., Azani, M., & Khademolhoseiny, A. (2021). The Effect of Good Urban Governance on the Sustainability of Urban Neighborhoods (A Case Study of Kahnouj). *Journal of Environmental Based Territorial Planning*, 14(53), 109-132. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.2676783.1400.14.53.6.2> [In Persian]
29. Jiang, Y., Ritchie, B. W., & Benckendorff, P. (2019). Bibliometric visualisation: an application in tourism crisis and disaster management research. *Journal of Current Issues in Tourism*, 22(16), 1925–1957. <https://doi.org/10.1080/13683500.2017.1408574>

30. Khatam, S., Ahmadi, S. A., & Khatam, M. (2022). Investigating the State of Good urban Governance in Tehran Metropolis. *Journal of Research Political Geography*, 7(2), 1-24. [doi: 10.22067/pg.2021.69157.1027](https://doi.org/10.22067/pg.2021.69157.1027) [In Persian]
31. Khomejani S., Sarvar R., Amirazodi, T., & Arbabi Sabzvari, A. (2022). Measuring and evaluating the indicators of good urban governance in Tehran metropolis. *Journal of JFCV*, 3(3), 43-59. https://jvfc.ir/browse.php?a_id=205&sid=1&slc_lang=fa [In Persian]
32. Kirsop-Taylor, N., Russel, D., & Jensen, A. (2021). Urban governance and policy mixes for nature-based solutions and integrated water policy. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 498-512. <https://doi.org/10.1080/1523908x.2021.1956309>
33. Kramer, J., et al. (2024). Urban governance arrangements for sustainability and justice. *Journal of Urban Transformations*, 6(1), 1-15. <https://doi.org/10.1186/s42854-024-00064-4>
34. Maleki, M. (2017). Survey of Municipalities in the Framework of Good Urban Governance (Case Study: Urban areas of Ilam). *Journal of ilam culture*, 17(2), 63-81. https://www.farhangeilam.ir/article_47068.html?lang=en [In Persian]
35. Maleki, S., Arvin, M., & Bazrafkan, S. (2019). The role of good urban governance in the realization of the resilient city (A case study of Ahwaz city). *Journal of Urban Planning Knowledge*, 2(4), 1-18. [doi: 10.22124/upk.2019.12195.1162](https://doi.org/10.22124/upk.2019.12195.1162) [In Persian]
36. Matei, A., & Cocoșatu, M. (2024). Artificial Internet of Things, Sensor-Based Digital Twin Urban Computing Vision Algorithms, and Blockchain Cloud Networks in Sustainable Smart City Administration. *Journal of Sustainability*, 16(4), 67-79. <https://doi.org/10.3390/su16166749>
37. Meshkini, A., & Moazzen, S. (2015). Good Urban Governance Analysis in Cities Sustainability Case Study: Ajabshir City. *Journal of Environmental Based Territorial Planning*, 8(3), 99-132. <https://sanad.iau.ir/Journal/ebtp/Article/988311> [In Persian]
38. Meshkini, A., Pourmusavi, S.M., & Moazzen, S. (2013). Evaluation of neighborhood management model based on good urban governance indicators (Case study: Evin neighborhood, Tehran). *Journal of Urban Studies*, 2(3), 31-42. https://urbstudies.uok.ac.ir/article_5564.html?lang=fa [In Persian]
39. Meyer, N., & Auriacombe, C. (2019). Good Urban Governance and City Resilience: An Afrocentric Approach to Sustainable Development. *Journal of Sustainability*, 11(3), 55-64. <https://doi.org/10.3390/su11195514>
40. Micozzi, N., & Yigitcanlar, T. (2022). Understanding Smart City Policy: Insights from the Strategy Documents of 52 Local Governments. *Journal of Sustainability*, 14(4), 101-113. <https://doi.org/10.3390/su141610164>
41. Minri, T. (2007). Collaborative governance and urban policy. *Journal of Urban Sciences*, 11(2), 123-136. <https://doi.org/10.1080/12265934.2007.9713387>
42. Mohammadi Dehcheshmeh, M., & Arianjad, N. (2025). Demographic Changes and Challenges for Good Urban Governance (Case Study: Ahvaz City). *Journal of Geography and Territorial Spatial Arrangement*, 15(2), 33-64. [doi: 10.22111/gaij.2025.50055.3238](https://doi.org/10.22111/gaij.2025.50055.3238) [In Persian]
43. Mohammadian, S., Ghorbani, M., Malekian, A., Mohammadi, A., & Rahimi, M. (2025). Analysis of the Urban Water Governance Network Structure in Tehran: Identification of Key Actors and Governance Regime. *Journal of Natural Resources Governance*, 1(4), 389-400. [doi: 10.22059/jnrg.2025.102732](https://doi.org/10.22059/jnrg.2025.102732) [In Persian]
44. Montazeri, Z., & Mohammadi, M. (2024). Drawing a Knowledge Map of Governance Approach based on Domestic Research. *Journal of Public Policy*, 10(1), 207-221. [doi: 10.22059/jppolicy.2024.97830](https://doi.org/10.22059/jppolicy.2024.97830) [In Persian]
45. Moradi M. (2022). Evaluation of Good Urban Governance in Iran - Case Study: Neyshabur City. *Journal of CIAUJ*, 7(2), 147-161. [doi:10.52547/ciauj.7.2.147](https://doi.org/10.52547/ciauj.7.2.147) [In Persian]
46. Mousavi, M., Ghaderi, R., Bayramzadeh, N., & Kamel Nia, R. (2024). Investigating the Feasibility of Good Urban Governance with Emphasis on Spatial Justice (Case Study: 5 Regions-Urmia). *Journal of Research and Urban Planning*, 15(57), 1-16. [doi: 10.30495/jupm.2022.29908.4122](https://doi.org/10.30495/jupm.2022.29908.4122) [In Persian]
47. Mushkani, R. (2025). Urban AI governance must embed legal reasonableness for democratic and sustainable cities. *Journal of arXiv preprint*, 1(2), 30-42. <https://arxiv.org/abs/2508.12174>
48. Negahban Marvi, M., Eghbali, N., & Hataminejad, H. (2020). Explanation of the Iranian New Towns First Generation Management with approach Good Urban Governance from the Point of View of Country Subdivisions. *Journal of Geography and Territorial Spatial Arrangement*, 10(35), 1-26. [doi: 10.22111/gaij.2020.5342](https://doi.org/10.22111/gaij.2020.5342) [In Persian]
49. Pieri, A. (1999). Urban governance models in comparative perspective. *Journal of Urban Affairs Review*, 34(3), 341-369. <https://doi.org/10.1177/10780879922184306>
50. Poorangha, I., Zaheri, M., & Roustaei, S. (2024). Feasibility Study of Good Urban Governance for Maku City. *Journal of Arid Regions Geographic Studies*, 15(3), 88-104. [doi:10.22034/jargs.2023.373974.0](https://doi.org/10.22034/jargs.2023.373974.0) [In Persian]

51. Rivero-Villar, A., & Vieyra Medrano, A. (2021). Governance for urban resilience in popular settlements in developing countries: a case-study review. *Journal of Climate and Development*, 14(3), 208–221. <https://doi.org/10.1080/17565529.2021.1906203>
52. Rostaei, S., Ghorbani, R., & Bordbar, H. (2024). The future study of urban governance in the post-corona era Case study: Metropolis of Tabriz. *Journal of Economic Geography Research*, 4(3), 32-53. https://jurs.znu.ac.ir/article_712742.html?lang=fa [In Persian]
53. Saidi, A. (2009). *Encyclopedia of urban and rural management*. Tehran: Organization of Municipalities and Rural Administrations of Iran Publications. [In Persian]
54. Saraei, M.H., Shakarami, N., Anizh, H., & Kamandari, M. (2015). Evaluation and Analysis of Urban Management with Emphasis on Desirable Urban Governance Indices (Case Study: Khorramabad). *Journal of Urban Social Geography*, 1(1), 43-61. [doi: 10.22103/juas.2015.1771](https://doi.org/10.22103/juas.2015.1771) [In Persian]
55. Sharifzadeh, E., Sheikhi, A., & Ajza Shokouhi, M. (2018). Assessment of good governance in the stability of urban neighborhoods of Piranshahr. *Journal of Sustainable city*, 1(3), 109-128. [doi: 10.22034/jsc.2018.89876](https://doi.org/10.22034/jsc.2018.89876) [In Persian]
56. Song, K. (2023). Urban Governance: A Review of Intellectual Structure and Topic Evolution. *Journal of Cities & Urban Studies*, 32(3), 80-89. <https://doi.org/10.1016/j.ugj.2023.06.001>
57. Song, K., Chen, Y., Duan, Y., & Zheng, L. (2023). Urban governance: A review of intellectual structure and research trends. *Journal of Urban Governance*, 1(1), 105-112. <https://doi.org/10.1016/j.ugov.2023.10500609>
58. Sulistyaningsih, T., Loilatu, M.J., & Roziqin, A. (2023). Research trends on smart urban governance in Asia: A bibliometric analysis. *Journal of Science and Technology Policy Management*, 15(1), 1-9. <https://doi.org/10.1108/JSTPM-03-2022-0045>
59. Talebi, M.A., Rahnamaei, M.T., & Ghorbaninezhad, R. (2021). Pathology of Barriers to Good Urban Governance in Middle Cities Case Study: Neyshabur City. *Journal of Sustainable city*, 3(4), 43-57. [doi: 10.22034/jsc.2021.251270.1326](https://doi.org/10.22034/jsc.2021.251270.1326) [In Persian]
60. Tu, T.M., Nguyen, Q.H., Nguyen, P.N.D., Phan, H.H., Nguyen, P.K.L., & Mora, L. (2025). Governance of urban circular economy transition: A bibliometric analysis and future research directions. *Journal of Circular Economy and Sustainability*, 5(3), 1897–1921. <https://doi.org/10.1007/s43615-025-00517-3>
61. United Nations Department of Economic and Social Affairs (UNDESA). (2023). Strategy note: Strengthening urban governance. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/376617146_Strategy_note_strengthening_urban_governance_Sep_2023
62. Vakilian, H., Arghan, A., & Kamyabi, S. (2024). Modeling smart urban management: A new approach for good urban governance (Case study: Shahroud city). *Journal of Geographical Engineering of Territory*, 8(4), 65-86. <https://doi.org/10.22034/jget.2023.418675.1513> [In Persian]
63. World Health Organization (WHO). (2022). *Initiative on urban governance for health and well-being*. Retrieved from <https://www.who.int/initiatives/urban-governance-for-health-and-well-being>
64. Xie, F., Liu, G., & Zhuang, T. (2021). A Comprehensive Review of Urban Regeneration Governance for Developing Appropriate Governance Arrangements. *Journal of Land*, 10(5), 545-555. <https://doi.org/10.3390/land10050545>
65. Xu, Y., Cugurullo, F., Zhang, H., Gaio, A., & Zhang, W. (2024). The Emergence of Artificial Intelligence in Anticipatory Urban Governance: Multi-Scalar Evidence of China's Transition to City Brains. *Journal of Urban Technology*, 32(3), 9-33. <https://doi.org/10.1080/10630732.2023.2292823>
66. Ziari, K., & Rostami, M. (2024). Prioritizing Iranian metropolises based on urban good governance indicators. *Journal of Geography and Spatial Development*, 1(2), 53-64. [doi: 10.22098/gsd.2025.16500.1074](https://doi.org/10.22098/gsd.2025.16500.1074) [In Persian]

